

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI

**SAMARQAND XALQ TA'LIMI XODIMLARINI QAYTA TAYYORLASH VA
ULARNING MALAKASINI OSHIRISH HUDUDIY MARKAZI**

**TABIY VA ANIQ FANLAR METODIKASI KAFEDRASI
Habibulloyev D.**

WordPress tizimi doirasida multisaytlar yaratish

Uslubiy ko'rsatma

Samarqand – 2021 yil

***Habibulloyev D. WordPress tizimi doirasida multisaytlar yaratish
Uslubiy ko'rsatma. - SamXTXQTMOHM, Samarqand, 2021 yil. - 27 bet.***

Uslubiy ko'rsatma umumta'lim maktablarining informatika fani o'qituvchilari uchun mo'ljallangan bo'lib, wordpress asoslarining boshlang'ich tushunchalari, asosiy elementlari, operatorlari, ularning turlari va qo'llanilish o'rni, dasturlash malakalarini shakllantirish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni o'z ichiga olgan

Tuzuvchilar:

Habibulloyev.D- SamVXTXQTMOHM
Aniq va tabiiy fanlar metodikasi
kafedrası o`qituvchisi

Taqrizchilar:

Abdullayev.A-SamDU
«Axborotlashtirish
texnologiyalari» kafedrası
dotsenti
Oqnazarov.T- SamXTXQTMOHM
«Tabiiy va aniq fanlar
metodikasi» o'qituvchisi

Ushbu uslubiy ko'rsatma Samarqand viloyat xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazi Ilmiy kengashining 2021 yil "___" _____ __ sonli qaroriga binoan nashrga tavsiya etilgan.

Kirish

Bugungi kunda mustaqil respublikamizda «Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi»ni amalga oshirish borasida bir qancha tadbirlar amalga oshirilishi rejalashtirilgan bo'lib, shulardan biri, kadrlar tayyorlash tizimi va mazmunini mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy istiqbollaridan, jamiyat ehtiyojlaridan, fan, madaniyat, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlaridan kelib chiqqan holda qayta qurishdan iboratdir.

Ta'lim tizimida har bir fanning o'qitish mazmunini qayta tahlildan o'tkazish va uni tubdan isloh qilish nuqtai nazaridan yondashuv zarur bo'ladi.

Rivojlangan davlatlar tajribasidan shu narsa ma'lumki, bozor iqtisodi sharoitida axborot tizimining qanchalik suratda takomillashuvi davlat tizimining ravnaq topish darajasini belgilashi ma'lum. Shu ma'noda, axborotlarning ishonchliligi, ularning o'z vaqtida tayyorlanishi ko'p jihatdan kompyuter dasturchilarning mukammal darajada bilishligiga bog'liq, chunki bu uch vosita bir-biri bilan chambarchas bog'langan holda faoliyat ko'rsatadi.

Shu narsa quvonchliki, Respublikamizni mustaqillikka erishuvi natijasida hozirgi kunda barcha o'quvchilar va talabalar zamonaviy kompyuterlardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Shu bois ham, "Informatika va axborot texnologiyalari" fani barcha o'quv yurtlarida o'qitiladigan kompyuter savodxonligi borasidagi uzluksiz dastur tizimiga kiritilgan Davlat ta'lim konsepsiyasiga asoslanadi.

Bunday ulkan vazifani muvaffaqiyatli amalga oshirishda o'qituvchi va talabalarga davlat tilida kerakli o'quv adabiyotlarini yetkazish alohida ahamiyatga ega.

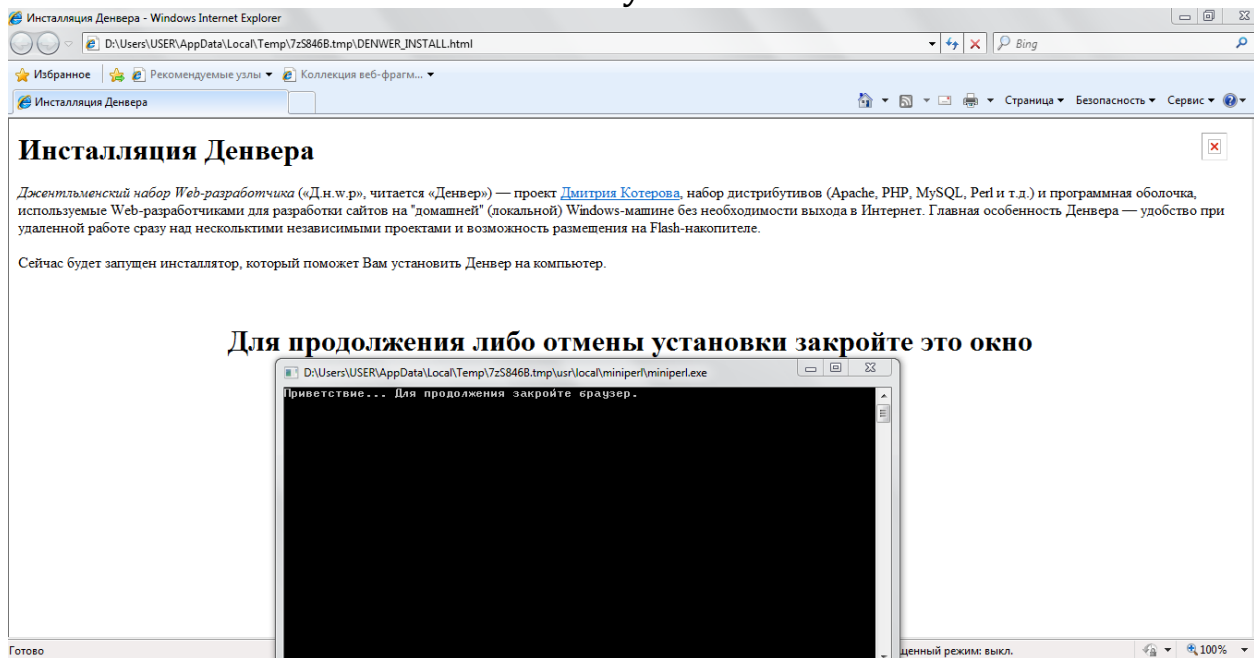
Ushbu uslubiy ko'rsatma maktab informatika o'qituvchilariga mo'ljallangan bo'lib, uning asosiy maqsadi tayyor shablon asosida bayon etgan holda sayt tuzish va dasturlash imkoniyatlaridan xabardor qilish, kompyuter bilan muloqot o'rnatish usullarini o'rgatish va ularda turli saytlarni tuzish bilim va malakalarini shakllantirishdan iboratdir.

Uslubiy ko'rsatmadan maktab o'qituvchilari "Informatika va hisoblash texnikasi asoslar" fanidan dasturlash asoslariga doir mavzularni o'rganishda foydalanishlari mumkin.

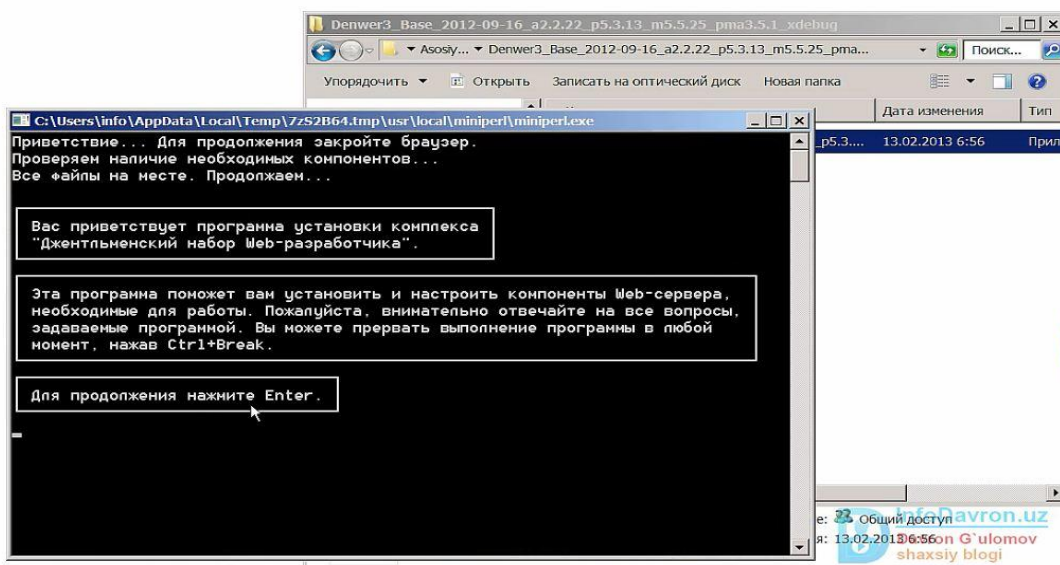
Bundan tashqari uslubiy ko'rsatmadan WordPressda sayt yaratishni o'rganishga qiziqqan barcha maktab, akademik litsey va kasb-hunar kolleji o'quvchilari, oliy o'quv yurti talabalari va magistrarlari ham foydalanishlari mumkin.

Wordpressda sayt yaratish Denwerni o`rnatish

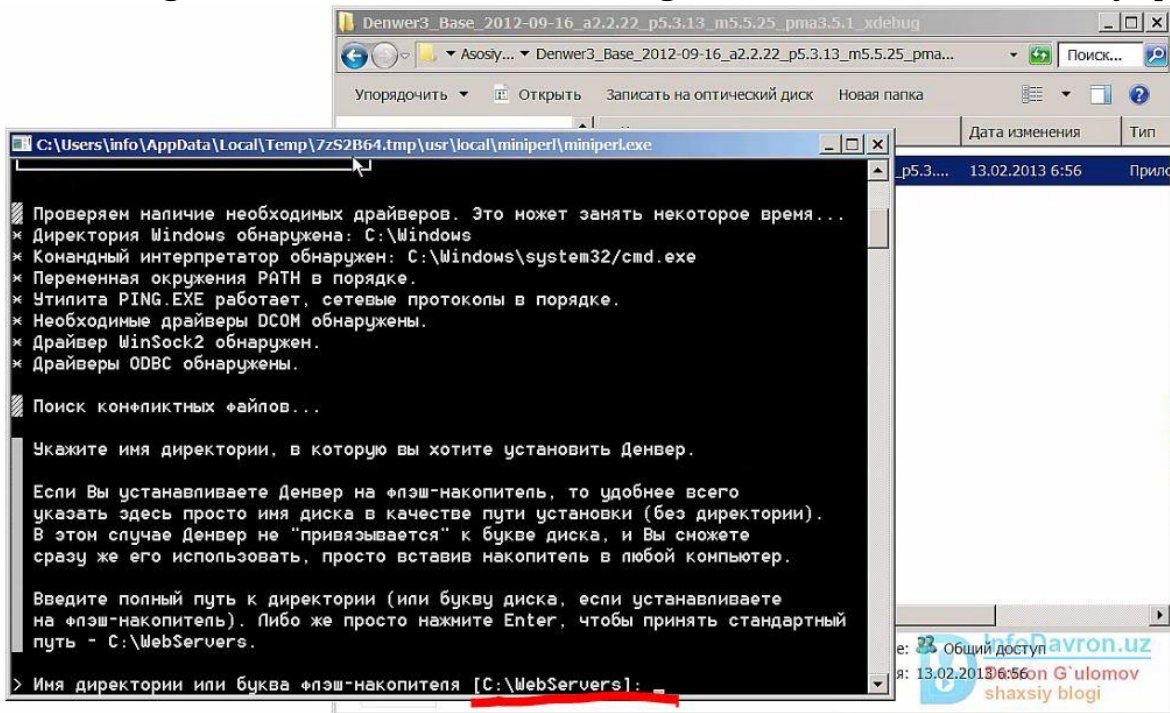
Saytimizni avval kompyuterda yaratishni o`rganib olamiz. Yani wordpressni urganish uchun bizga kompyuterda saytimizni qilishimiz uchun denwer dasturini urnatib olishimiz kerak buladi. Denwer degani lokalni set degan ma`noni bildiradi va o`shanga wordpresni o`rnatib sayt yaratishni urganamiz. Birinchi biz birdan internetda ishlab sayt qilsak ham buladi lekin internet sekin ishlashi mumkinligini hisobga olgan holda birinchi navbatda uzimizni kompyuterimizda saytni tayyorlab olamiz. Xo`sh denwer dasturini o`rnatishni boshlaymiz.

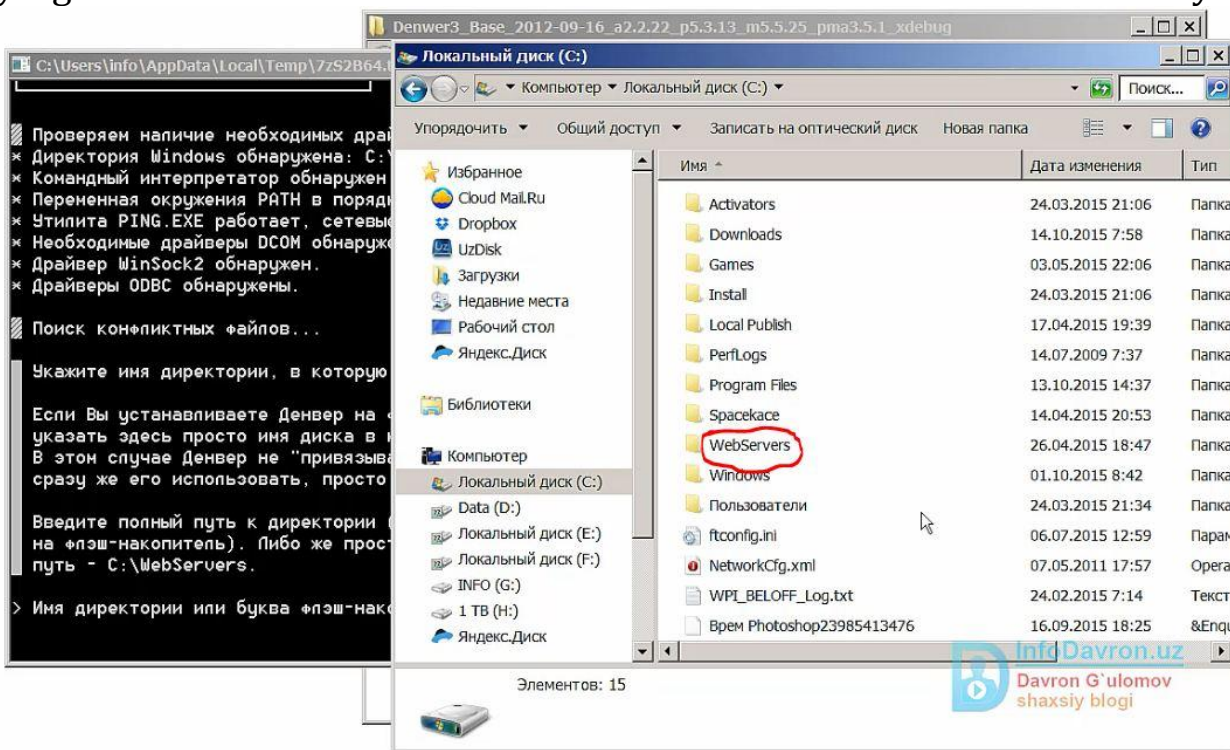
Hozir mana kurib turibsiz biz denwer dasturini o`rnatishimiz bilan brauzer ochilib ketdi brauzerni yopishimiz bilan davom etadi o`rnatish,

Undan so`ng davom etish uchun enter tugmasini bosishimizni so`rayapti

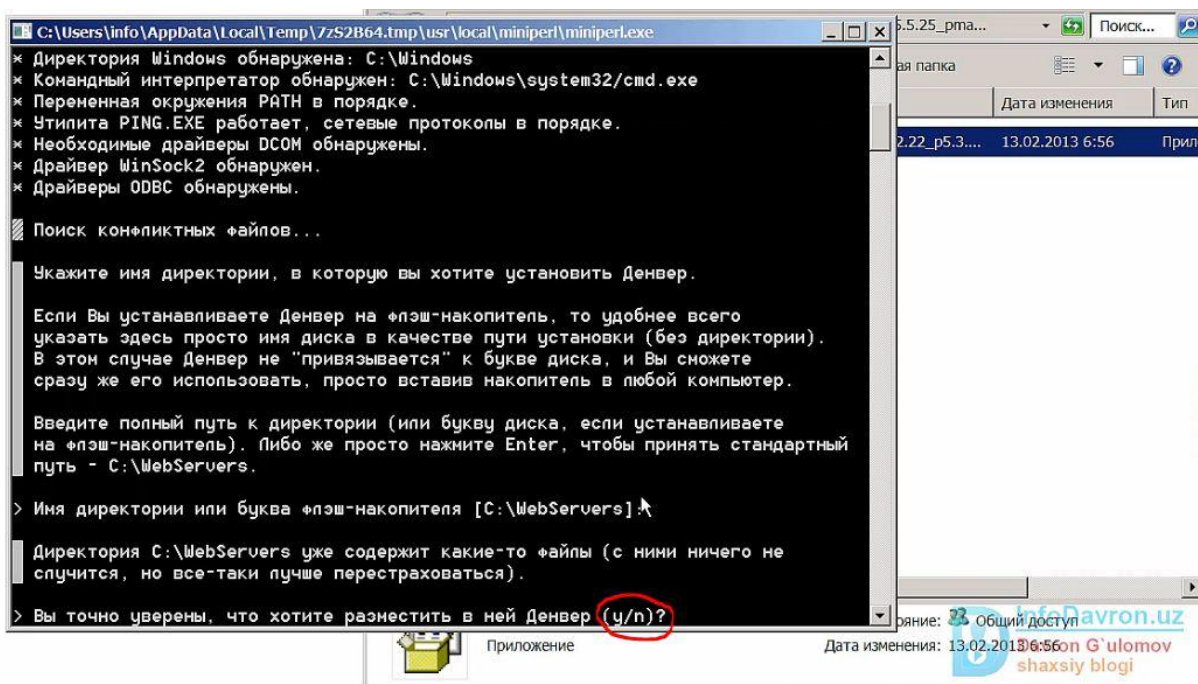

Hozir bu yerda aytilyaptiki C/diskka Webservers degan papka ochib o`sha yerga o`rnatamiz deyapti.

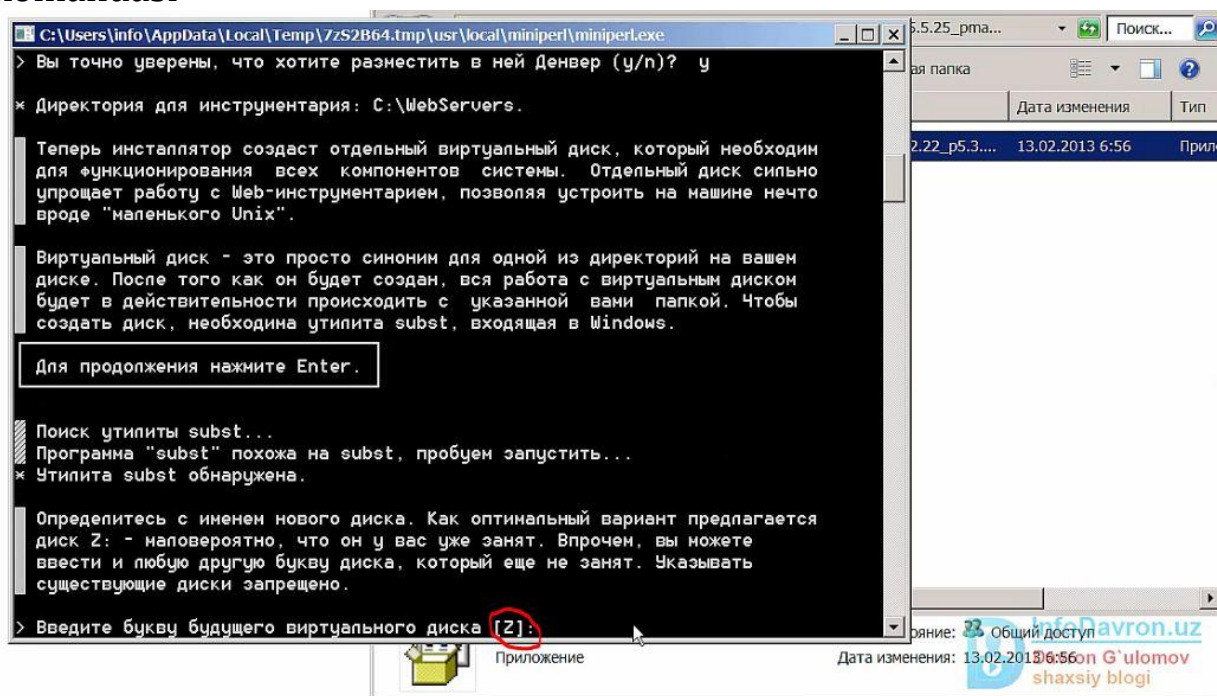

Mana ko`rib turganizgizdek C/diskka Webservers degan papka ochildi. O`sha papkaga tushadi. Endi enter tugmasini bosamiz

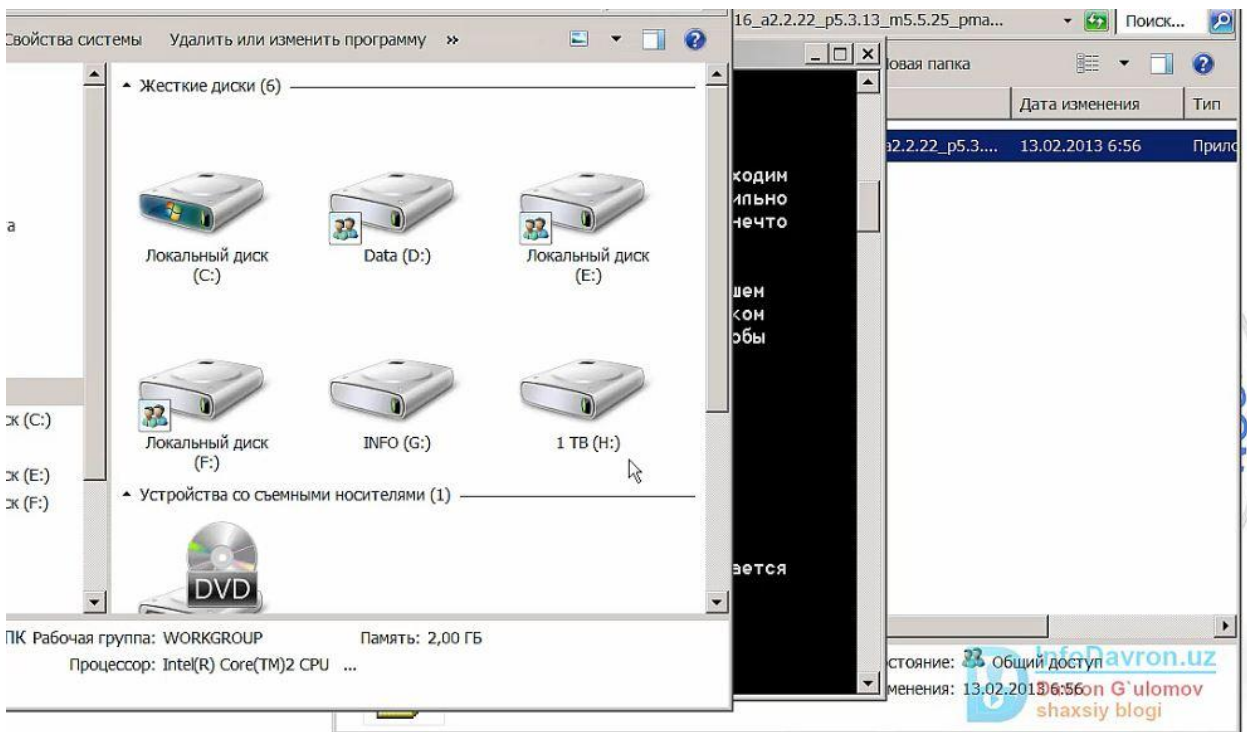

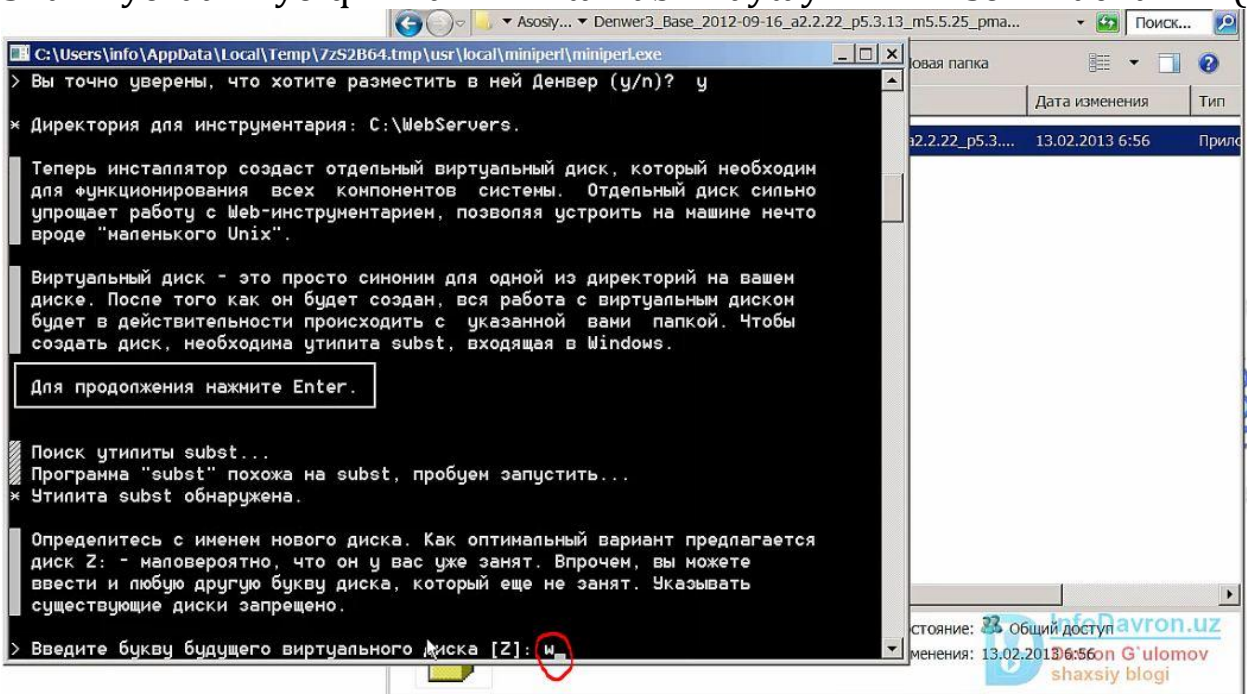
Keyingi etapga o'tamiz y/n shunda y komandasini beramiz ya'ni yest komandasi

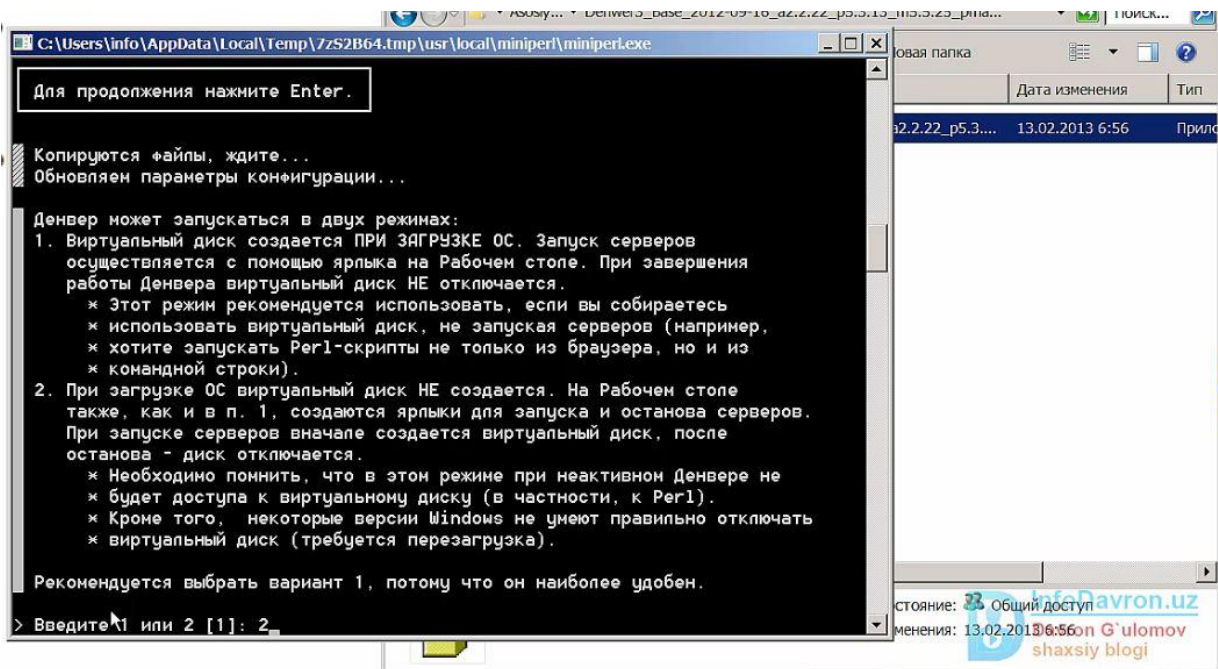
Endi bitta lokalniy disk yaratishimiz kerak so'ngra bunga bitta harf berishimiz kerak bo'ladi xuddi mana shundek.

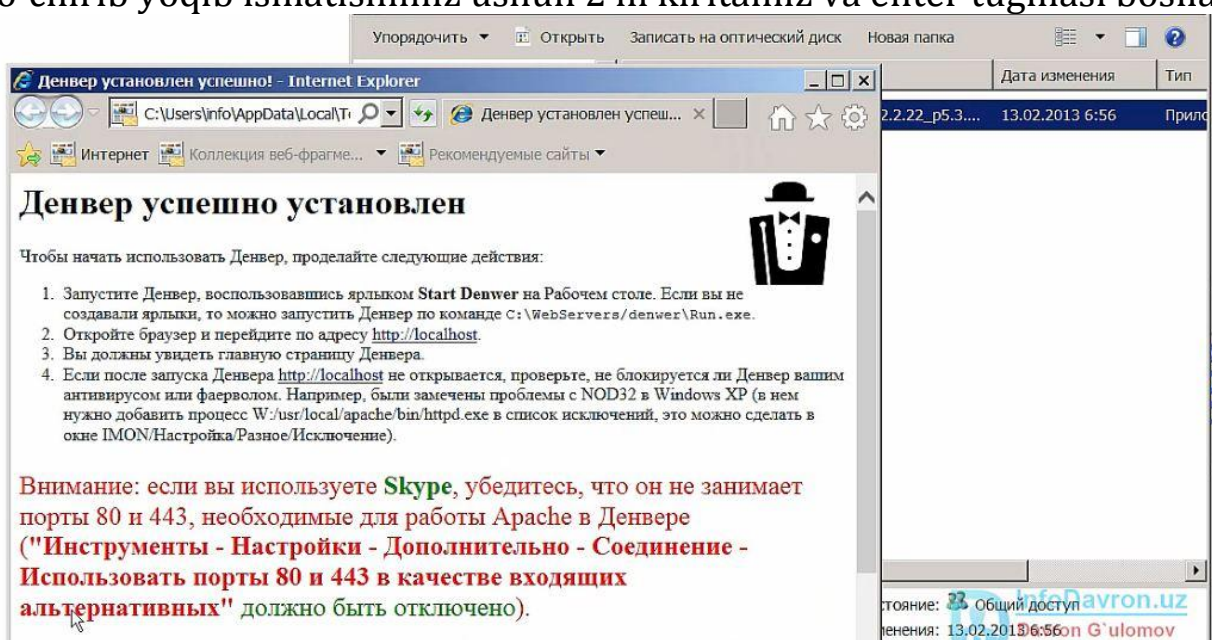
Shu yerda yo`q harfni tanlab aytaylik misol uchun (w)

bundan keyin enter tugmasini bosamiz va C/diskka Webserversga denwerimiz kopyovat bo`lyapdi.

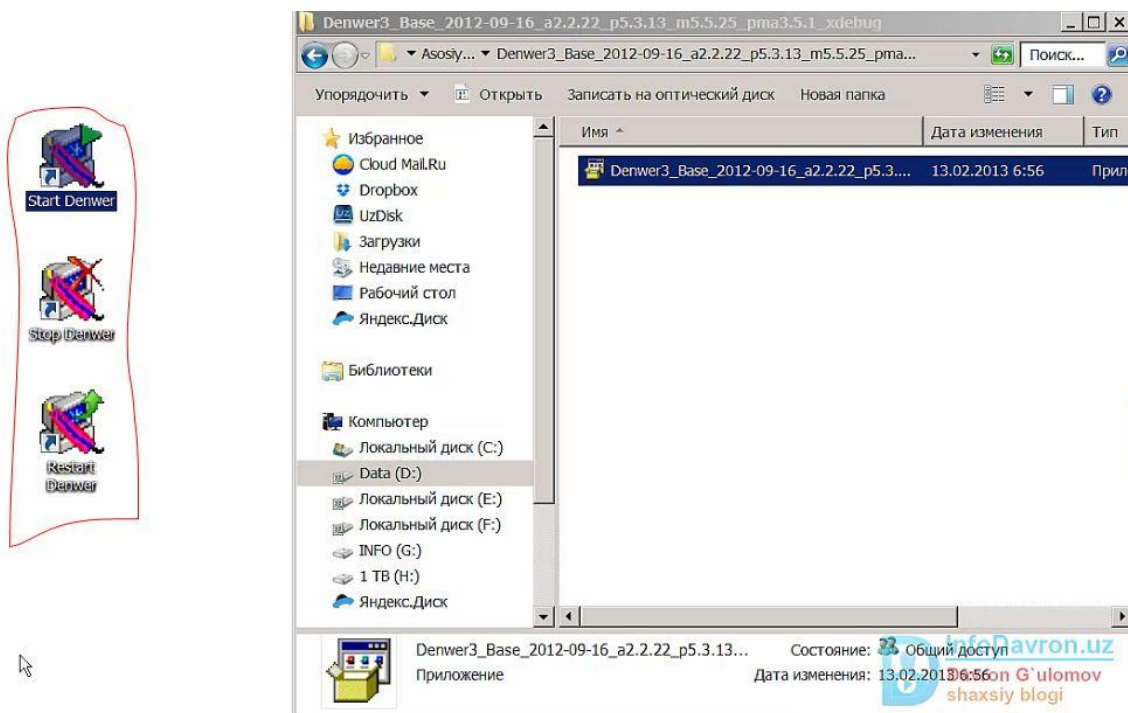

Undan keyin xuddi shu komanda chiqadi biz bu yerda 2 ni kiritamiz chunki 1 ni kiritsak kompyuterimiz o`chib yonganda ham denwerimiz o`zi ishlab ketadi bizga bunday kerak emas. O`zimiz xoxlagan vaqti denwerimizni o`chirib yoqib ishlatishimiz ushun 2 ni kiritamiz va enter tugmasi bosiladi.

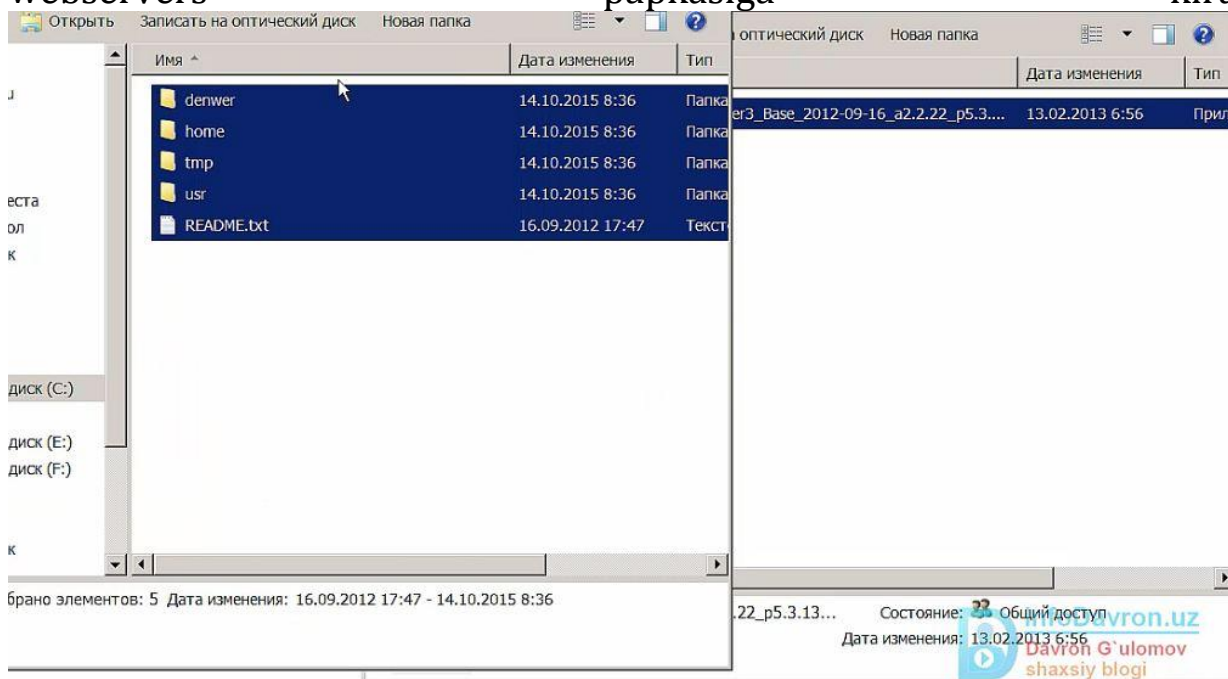

Mana denwer o`rnatildi va brauzerdan chiqib ketamiz

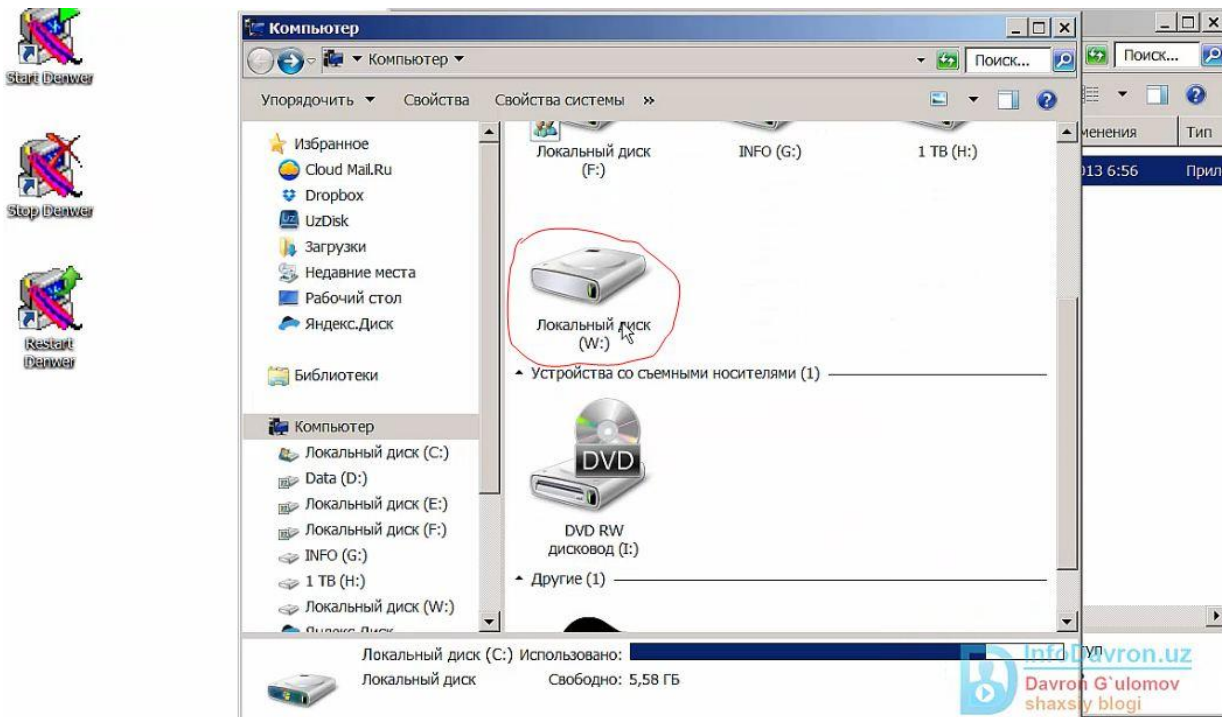

Denwer dasturimiz raboche stolimizga chiqdi bu yerda star denwer dasturni ishga tushiradi, stop denwer ishni tuxtatadi, va restart komandasi bu dasturga qandaydir fayllar joylashtirsak restart qilib obnavit qilib olinaveradi xullas shunaqa. Xo`sh moy kompyuterga kirib C/diskka kirib **webservers papkasiga kiramiz**

mana manashu bizning denwerimiz hisoblanadi, agar buni o`chirib yubormoqchi bo`lsangiz oddiy hol papkani ustiga bosib udalit tugmasini bosib bemalol o`chirib yuboraverasz.

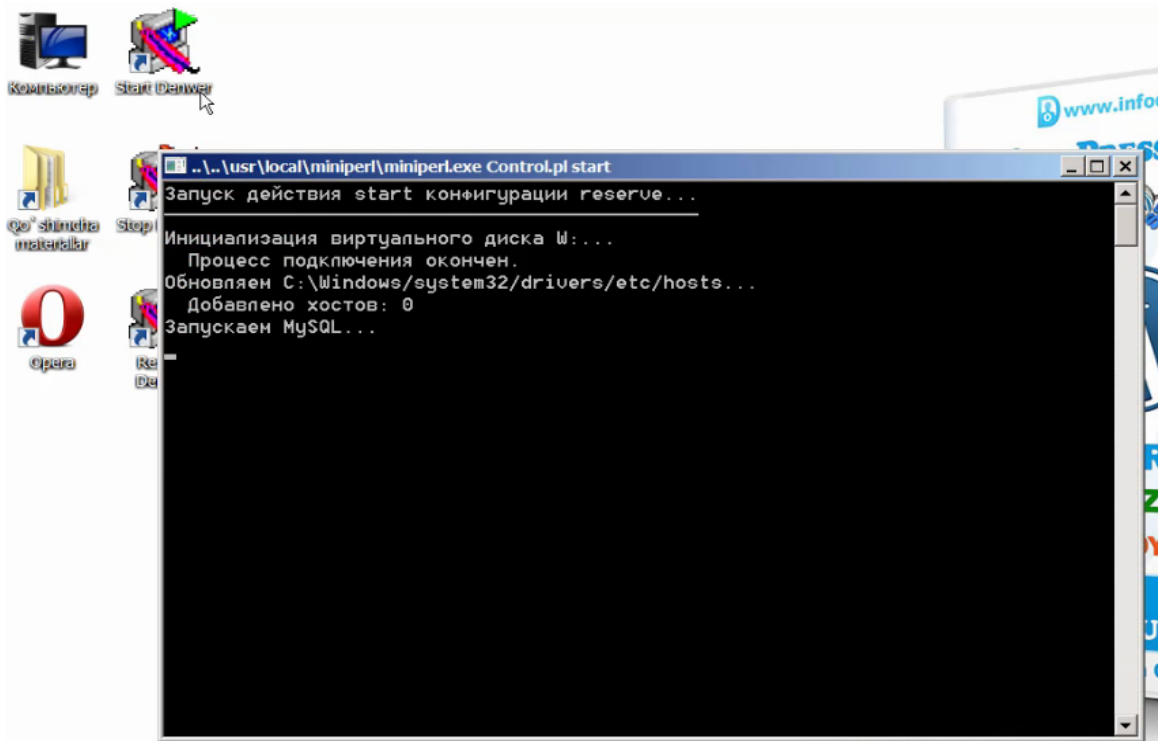
Hozir denwerimizni ishlatib ko`ramiz. Start denwer va Denver ishga tushgandan so`ng moy kompyuterga kirganingizda bitta papka ochiladi siz uylamang kompyuterimda yana bitta papka ochilib qoldi deb bu papka o`sha biz C/diskka sozdat qilgan papkamiz ya`ni Webservers papkasi bu yerga nima tashlasak hamma narsalarimiz webservesr papkasiga borib tushadi

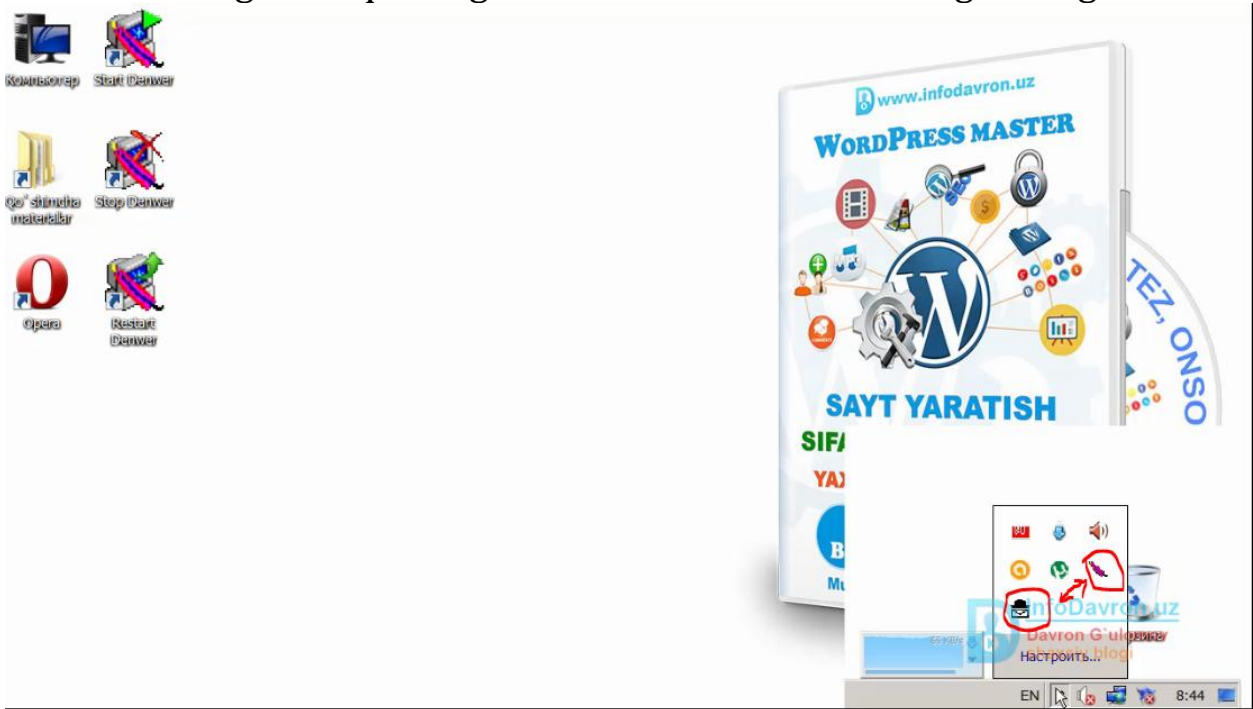
Mana bu yerda ko`rindi lokalniy disk(W) degan yozuv va denwer o`rnatish yakunlandi

Wordpressni o`rnatish

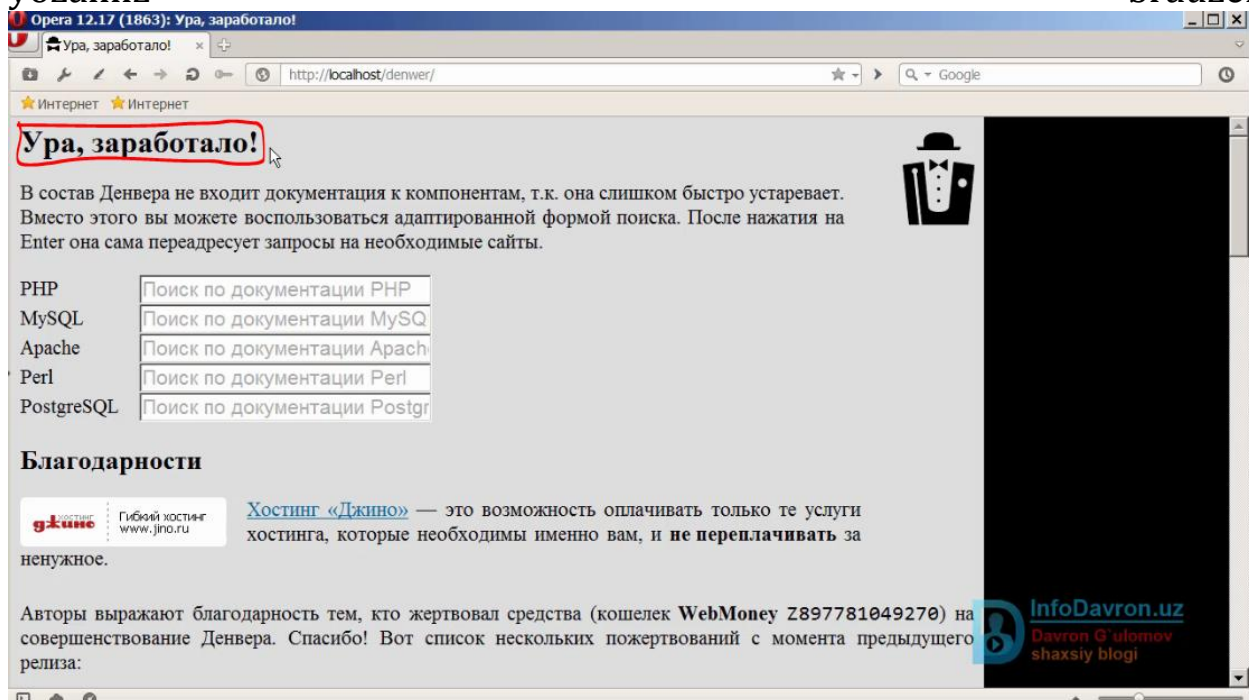
Wordpressni o`rnatishda birinchi bulib biz denwerni ishga tushirib olamiz, xuddi mana shunday qilib

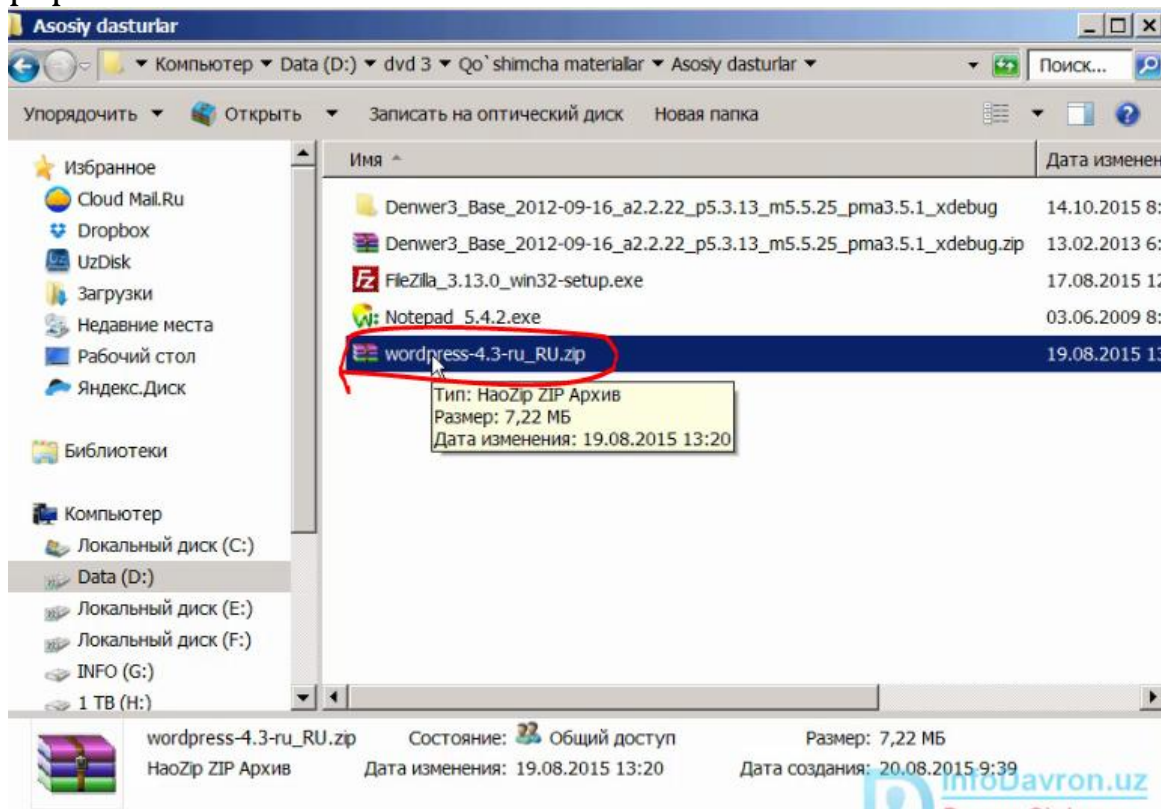
va mana denwer ishga tushdi agar ishga tushganini tekshirib olaman desangiz kompyuteringizni o'ng tomonini quyidagicha patqalam va konvertni belgisi chiqib turgan bulsa demak denwer ishga tushgan

Keyin esa brauzerga kirib xoxhalagan brauzerizga kirib **localhost** deb yozamiz brauzerga

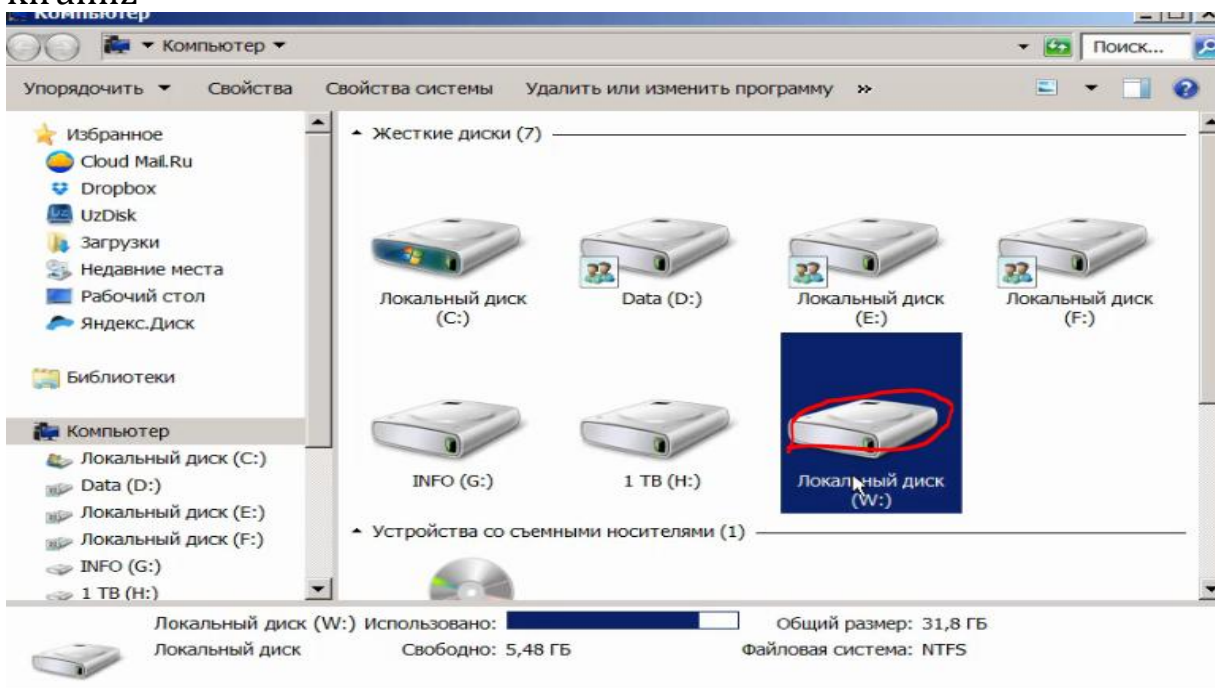

Xuddi kurib turganingizdek **Ura zarabotalo!** chiqdimi demak denwerimiz ishga tushdi va bemaolol wordpressni o`rnatishimiz mumkin. Endi wordpressni o`rnatishni boshlaymiz men oldin wordpressni skachat qilib uni papkadan ko`rsataman

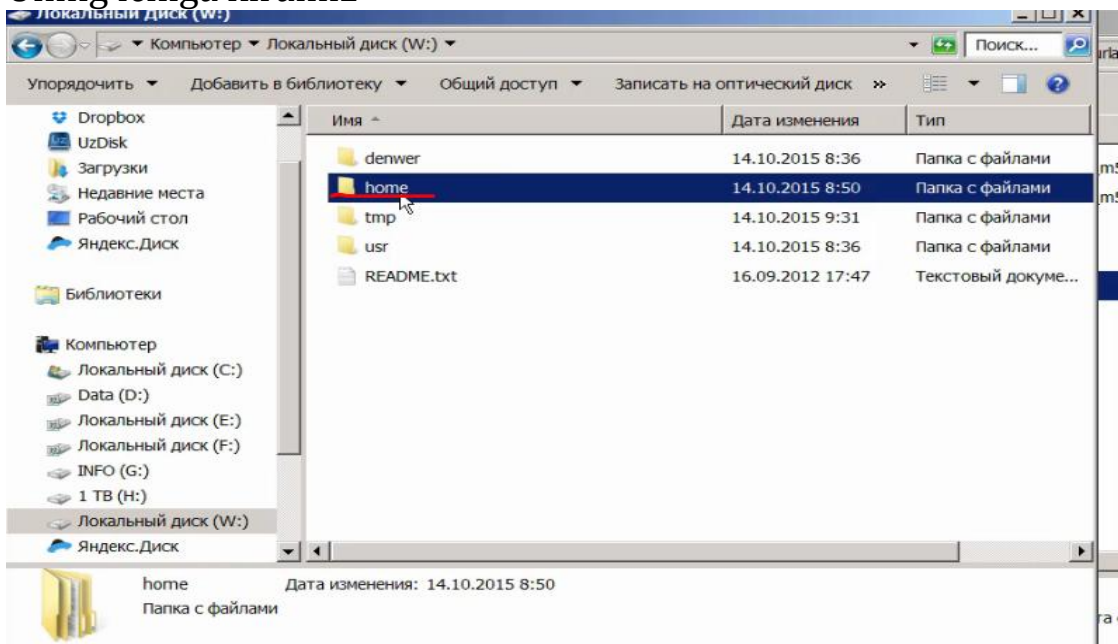

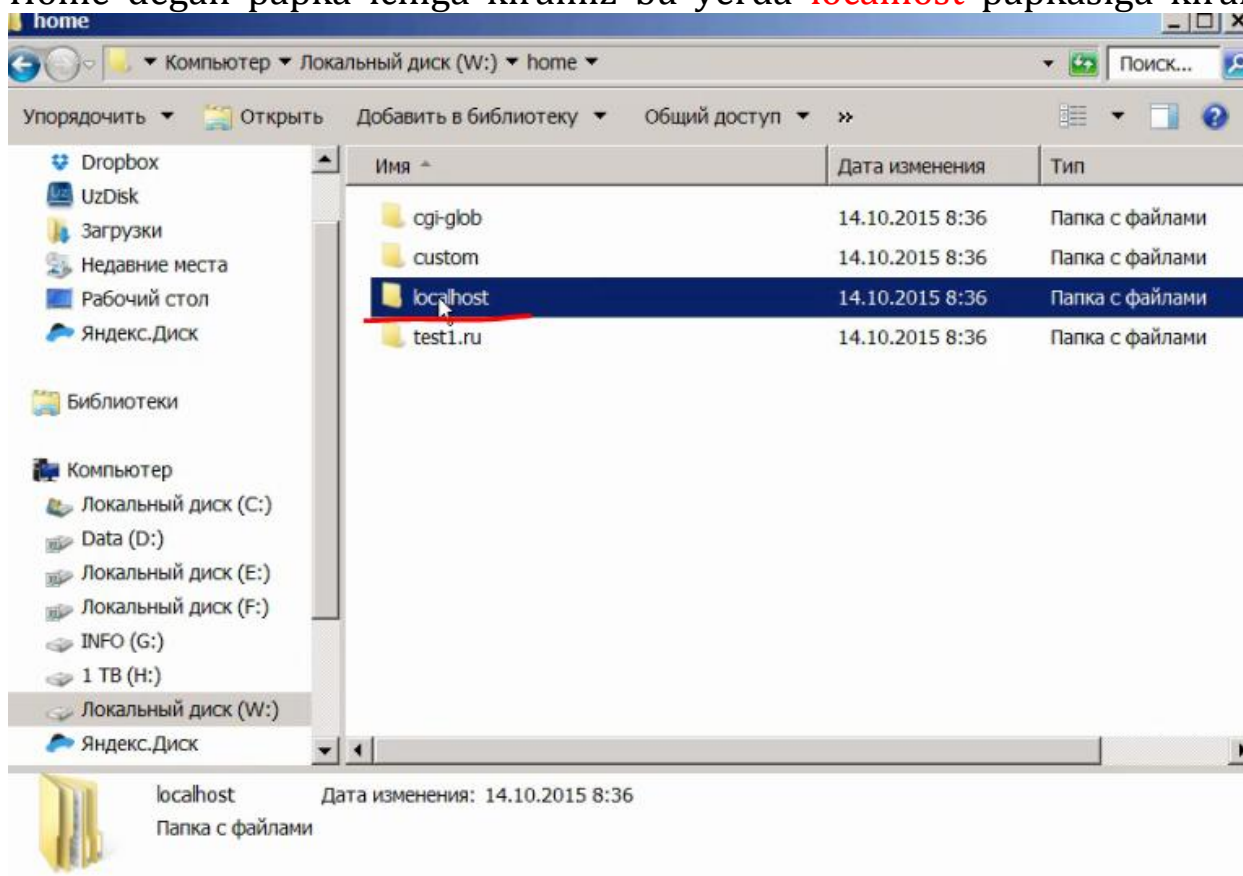
Yana bitta narsaga e'tibor berib wordpressni 4.4, 4.5 lari chiqqan bo'lishi mumkin siz bema'lol yangi versiyasini skachat qilib o'rnatishingiz mumkin, moy kompyuterga kiramiz va o'zimiz yaratgan (W) papkasiga kiramiz

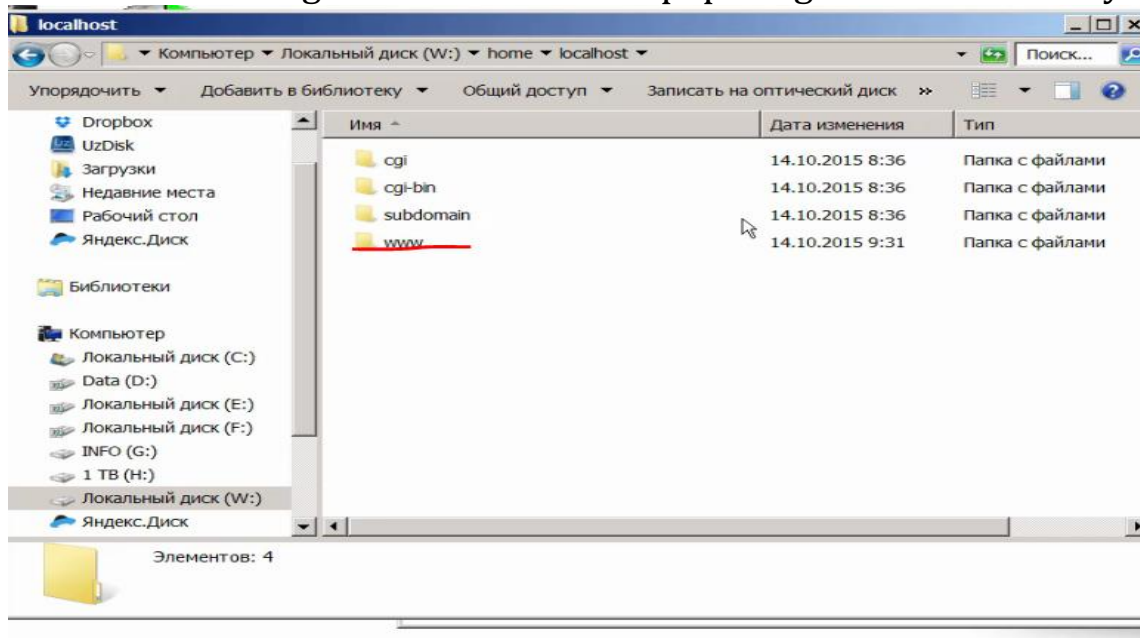
Uning ichiga kiramiz

Home degan papka ichiga kiramiz bu yerda **localhost** papkasiga kiramiz

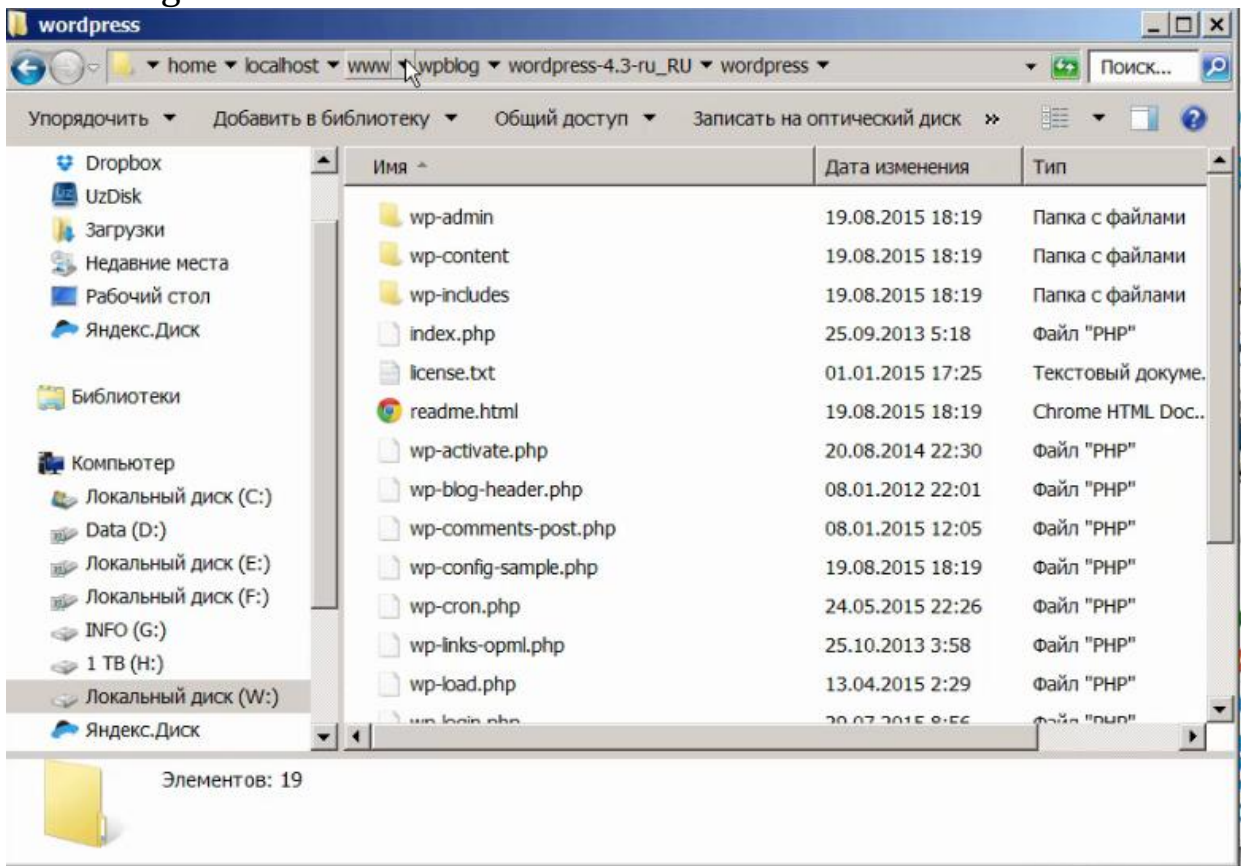
Uni ham ichiga kirib www papkasiga kirib bu yerda biz

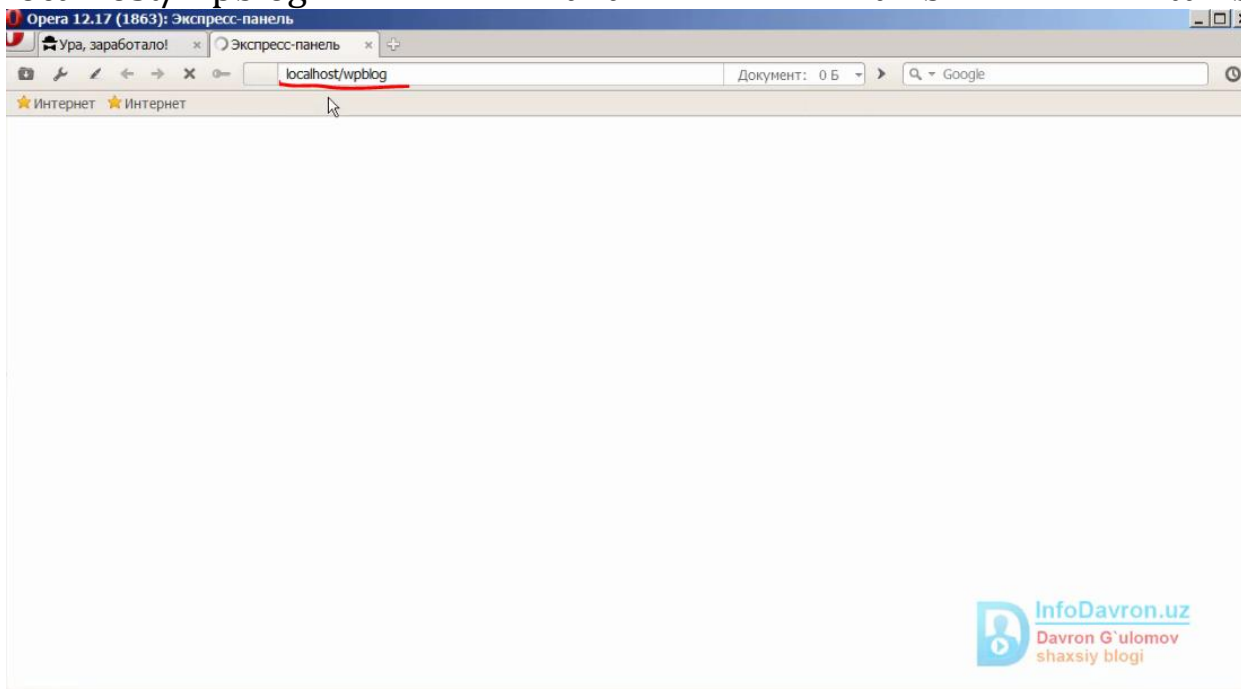
saytimizni nomini yaratsak bo`ladi. Xohlagan nom beramiz. Men misol uchun wpblog deb nom beraman usha wpblog deb nomlagan saytimizni papkasiga wordpresni tashlaymiz tashlaganimizdan keyin xuddi shu

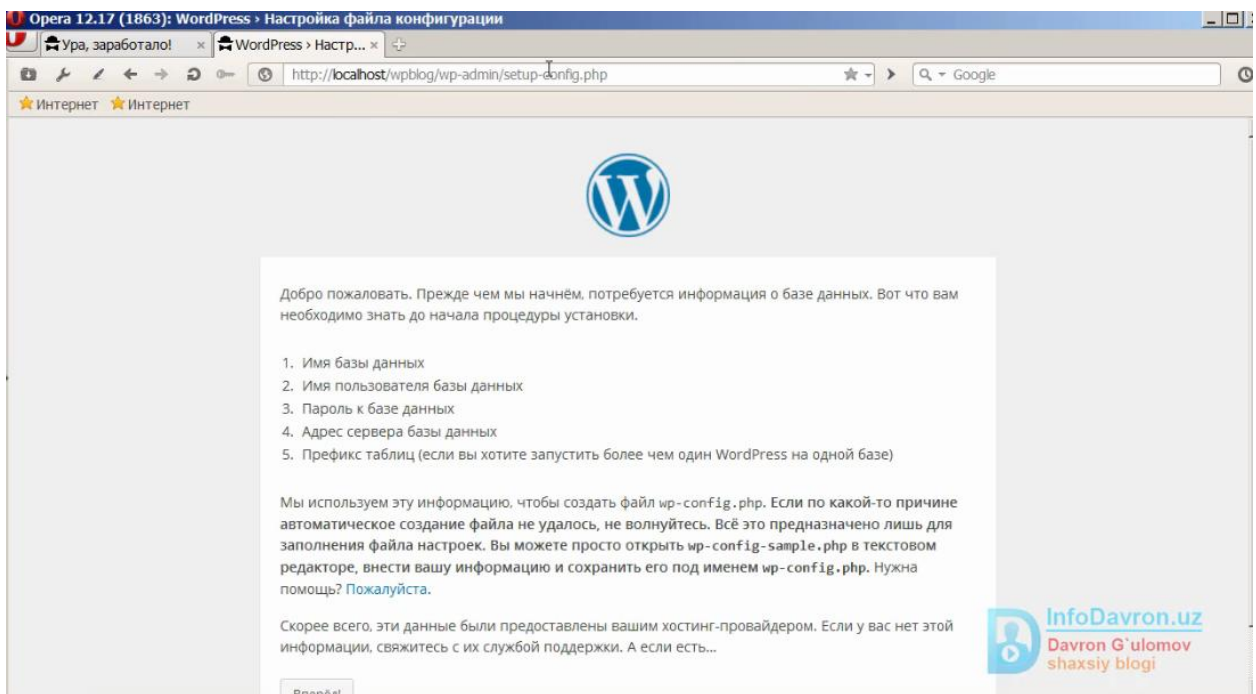
ko`rinishga

keladi

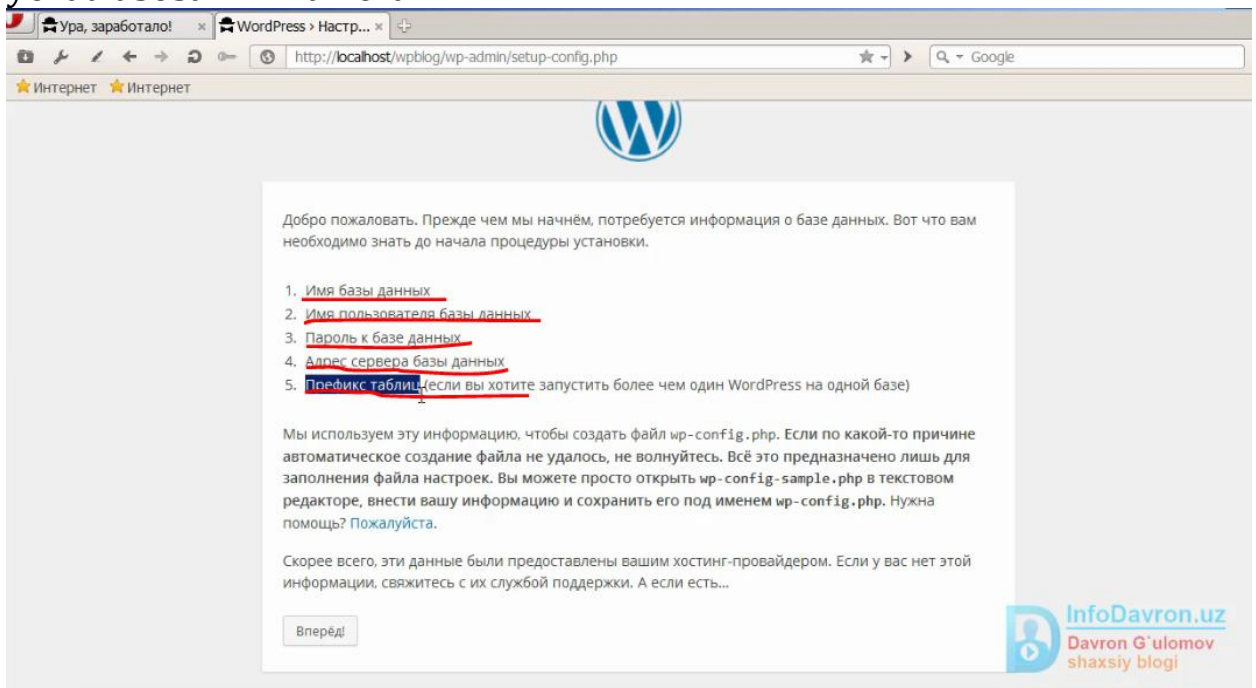

Endi brauzerni ochamiz brauzerga xuddi shunaqa qilib yozamiz ya'ni localhost/wpblog mana kurib turibsiz

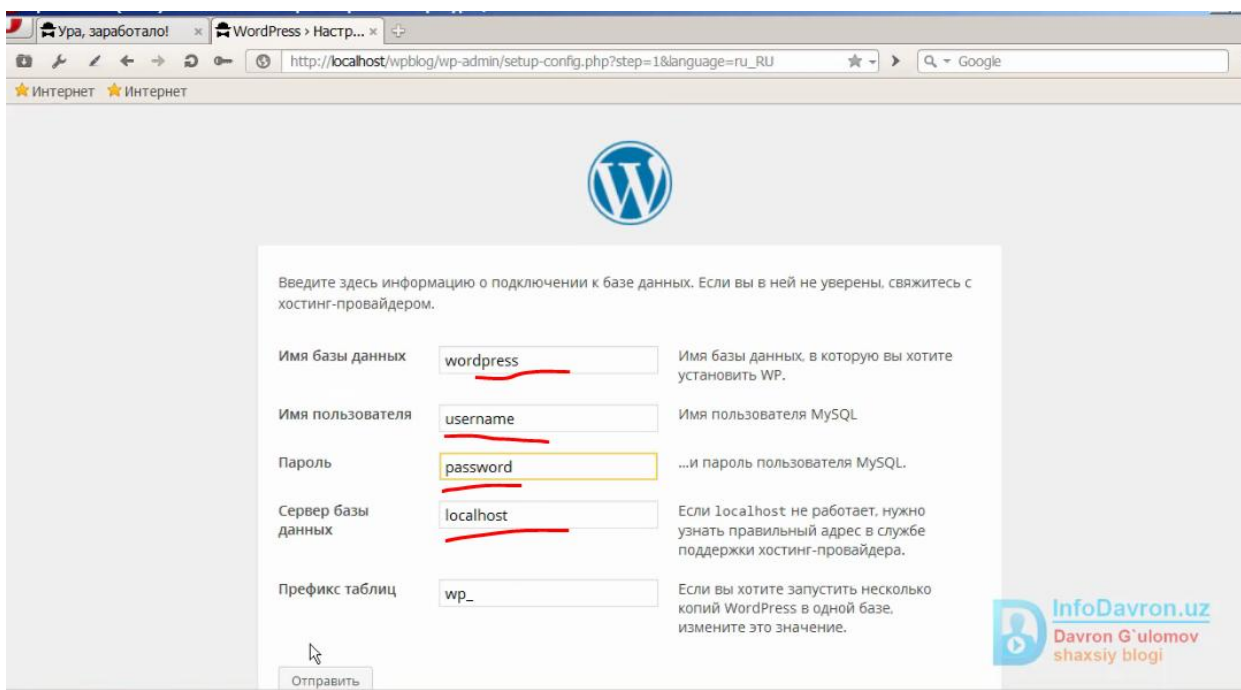

Mana bizni wordpress o`rnatish jarayoni o`rnatish boshlandi bizga bu yerda asosan nima kerak

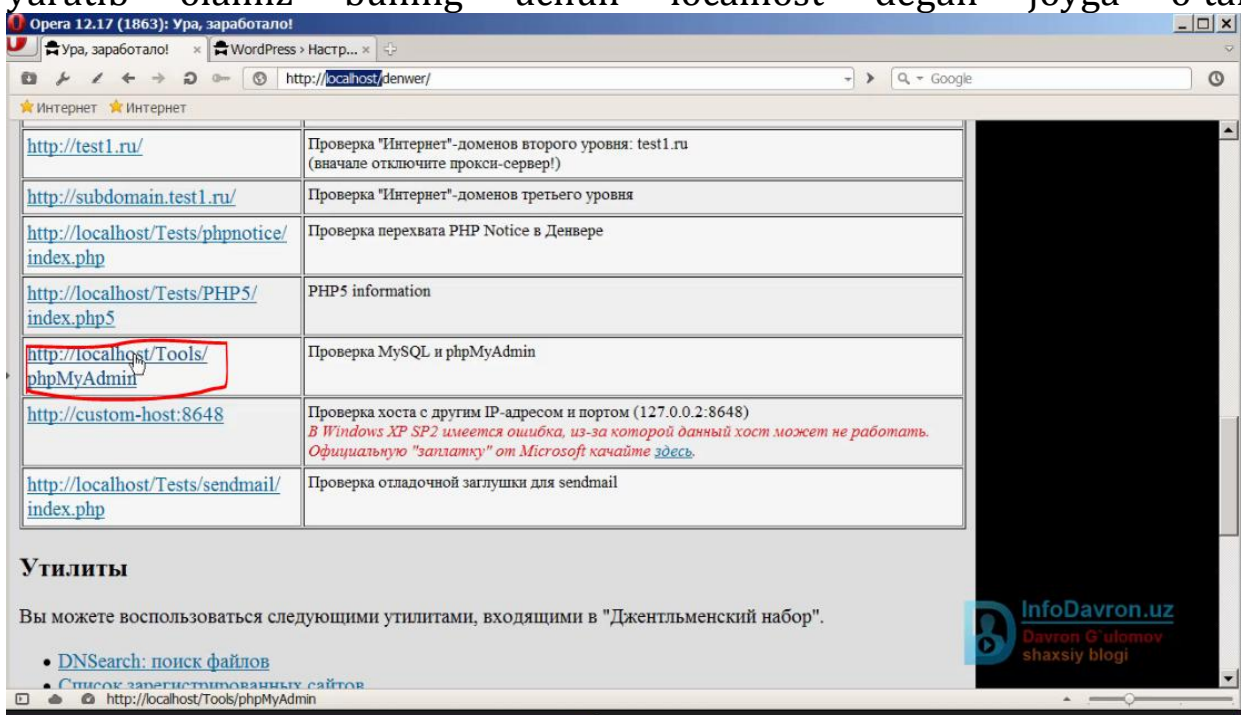

shu tagiga qizil chiziqda chizilgan 5 ta yo`nalish kerak bo`ladi undan so`ng vperyod tugmasini bosamiz va mana bunday ko`rinishda chiqadi

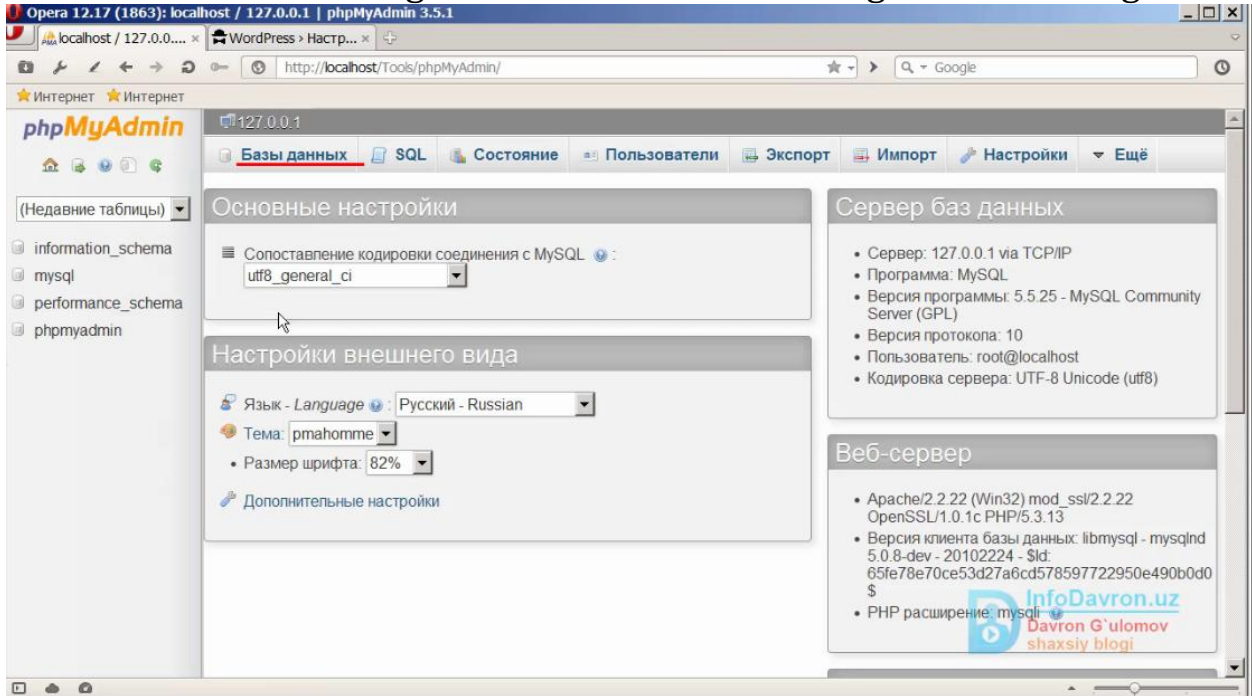

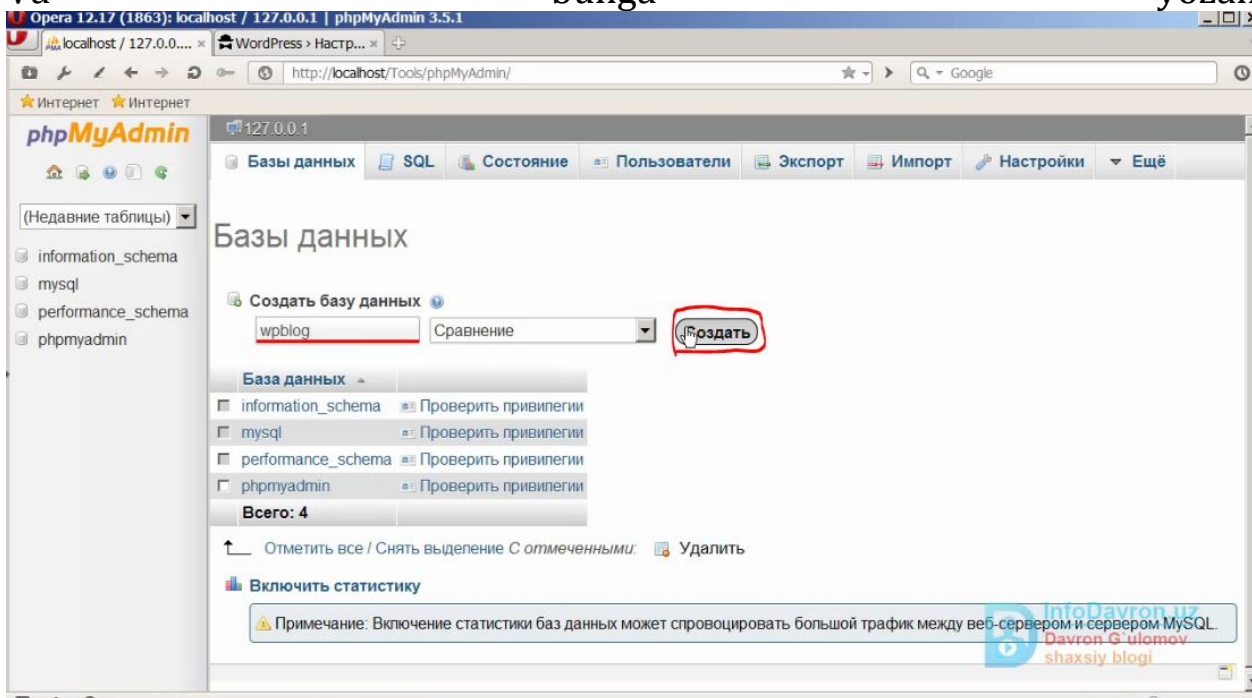
Bu yerga o`zi yozilgan bo`ladi biz bularni o`zimiz xohlagandek o`zgartirib chiqamiz. Buning uchun o`zini o`chirib yuborib baza danni yaratib olamiz buning uchun localhost degan joyga o`tamiz

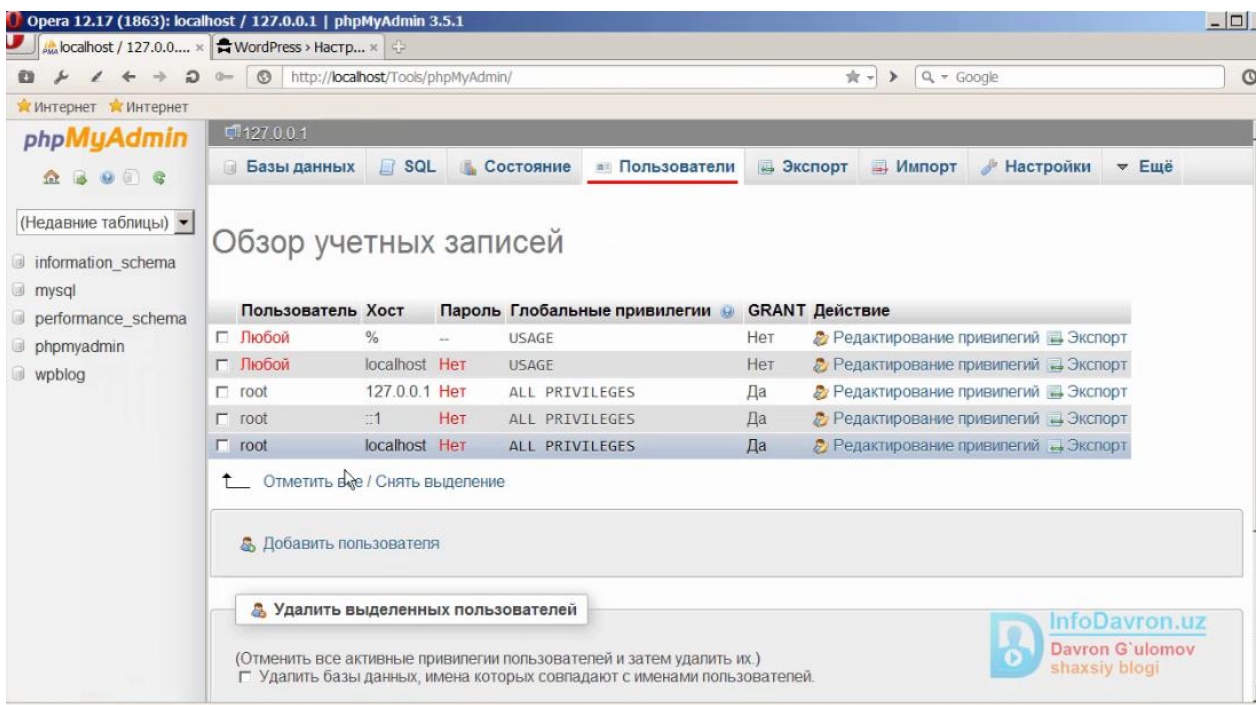
xuddi o'sha tugmani bosamiz tugmani bosganimizda

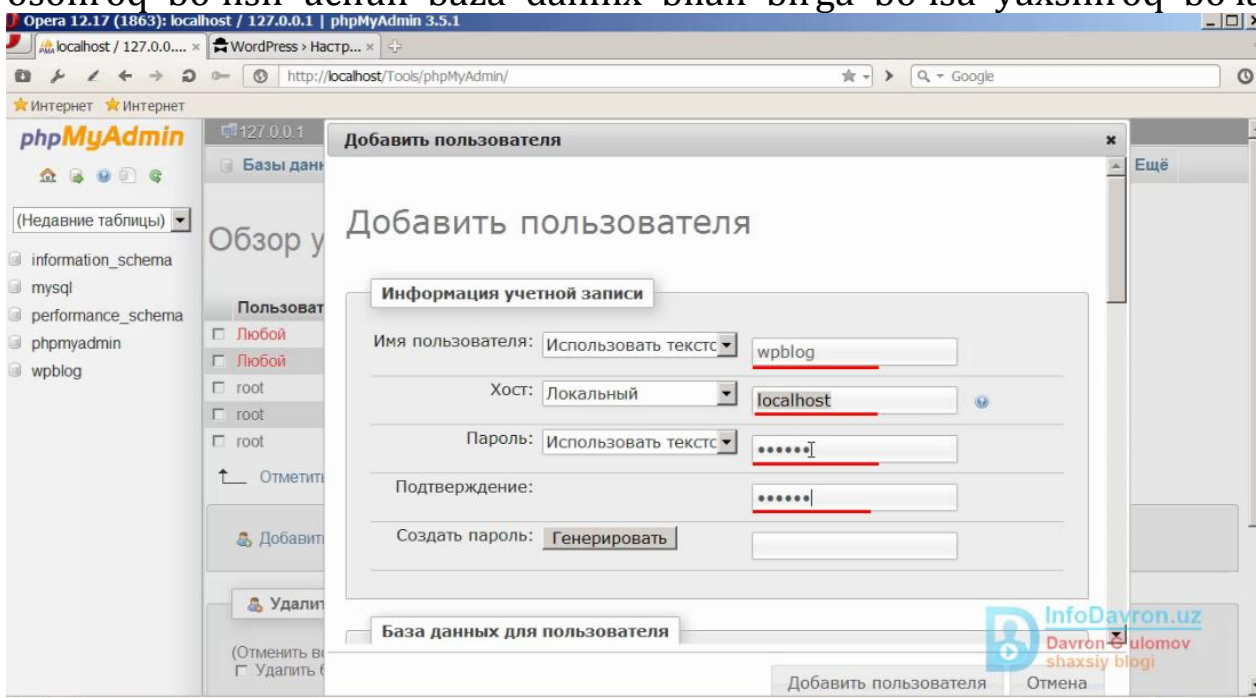
Va bunga yozamiz

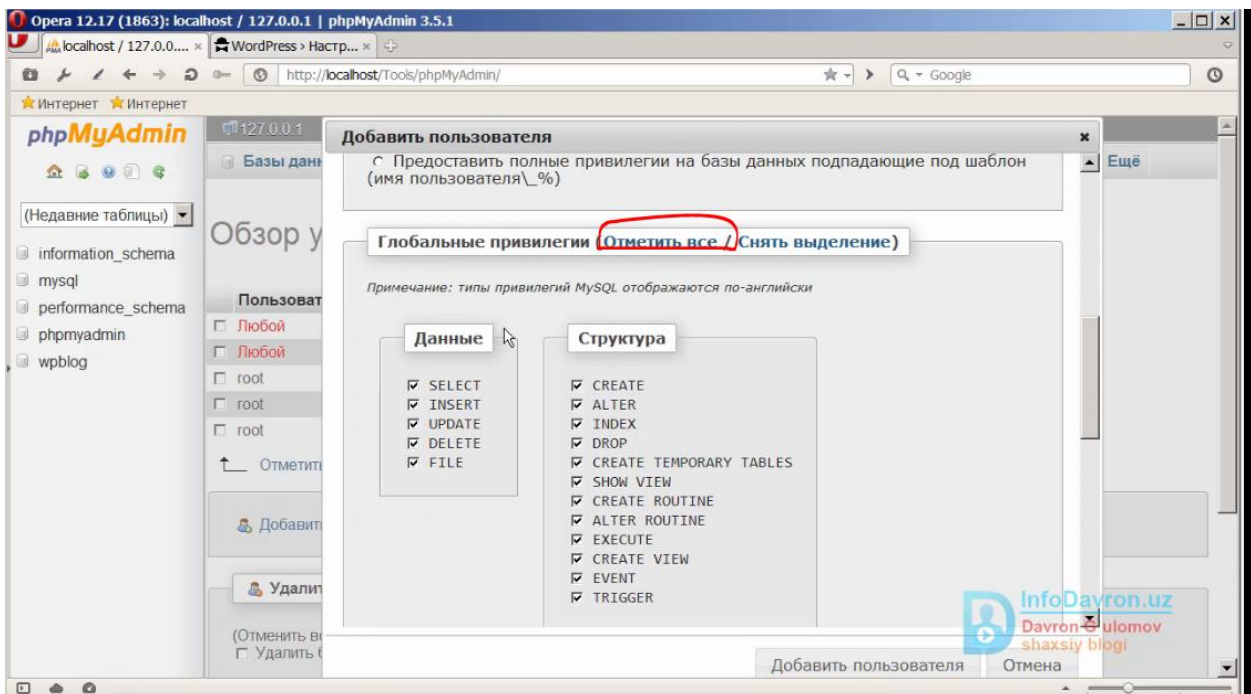
wpblog va sozdat tugmasi bosiladi va buldi baza tayyor yaratildi ortiqcha muammolar yuq keyin polzovateli tugmasiga o'tamiz

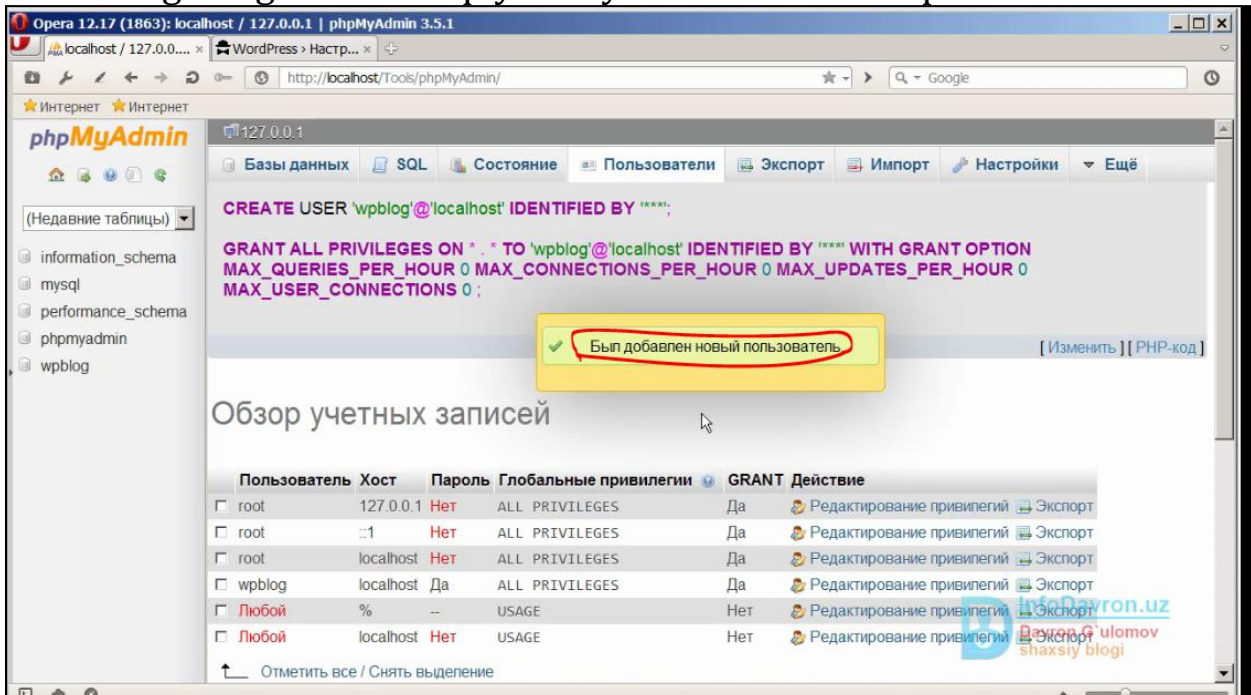
pastidagi tugmani yani dobavit polzovotili tugmasini bosamiz iloji bo'lsa osonroq bo'lish uchun baza dannix bilan birga bo'lsa yaxshiroq bo'ladi

xuddi shu tarzda jarayon davom etadi parolga keladiga bulsak hozircha biz saytimizni internetga chiqarmaganimiz uchun oddiyroq parol quysak ham bo'ladi masalan:123321 shu paroldan foydalanamiz va shundn pastroqqa tushamiz

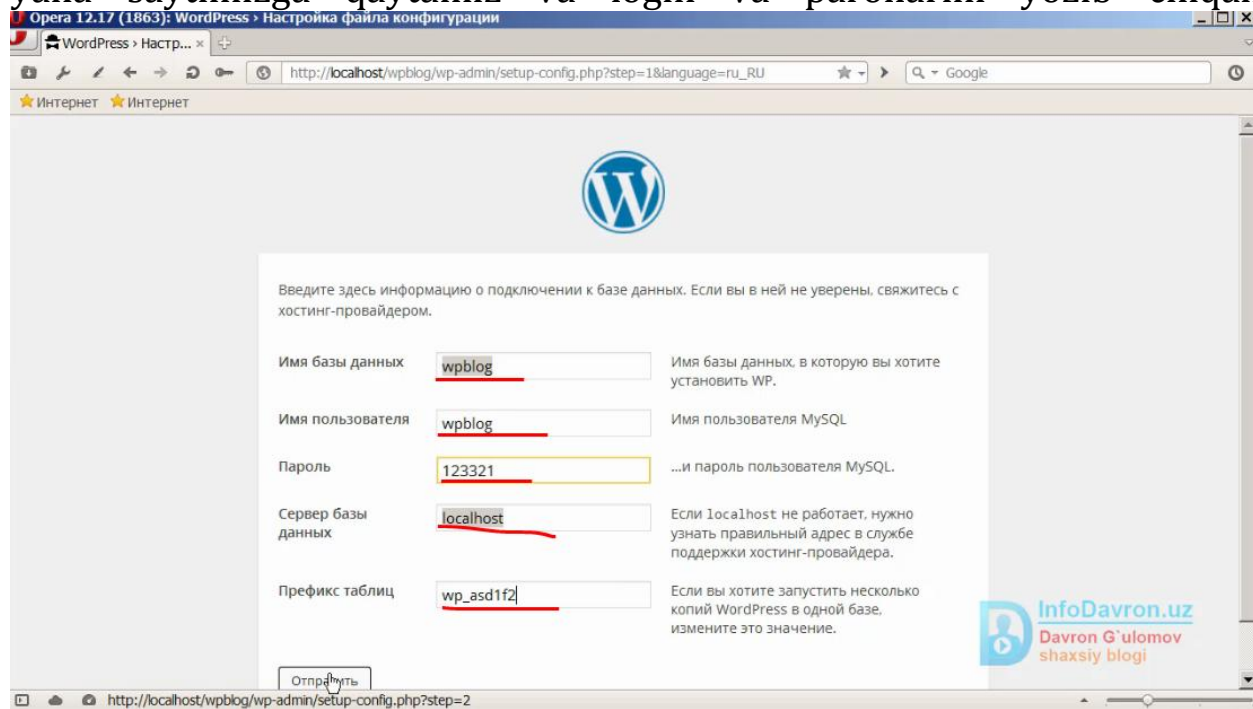
hammasiga galichka quyib yana dobovit polzovotel bosamiz

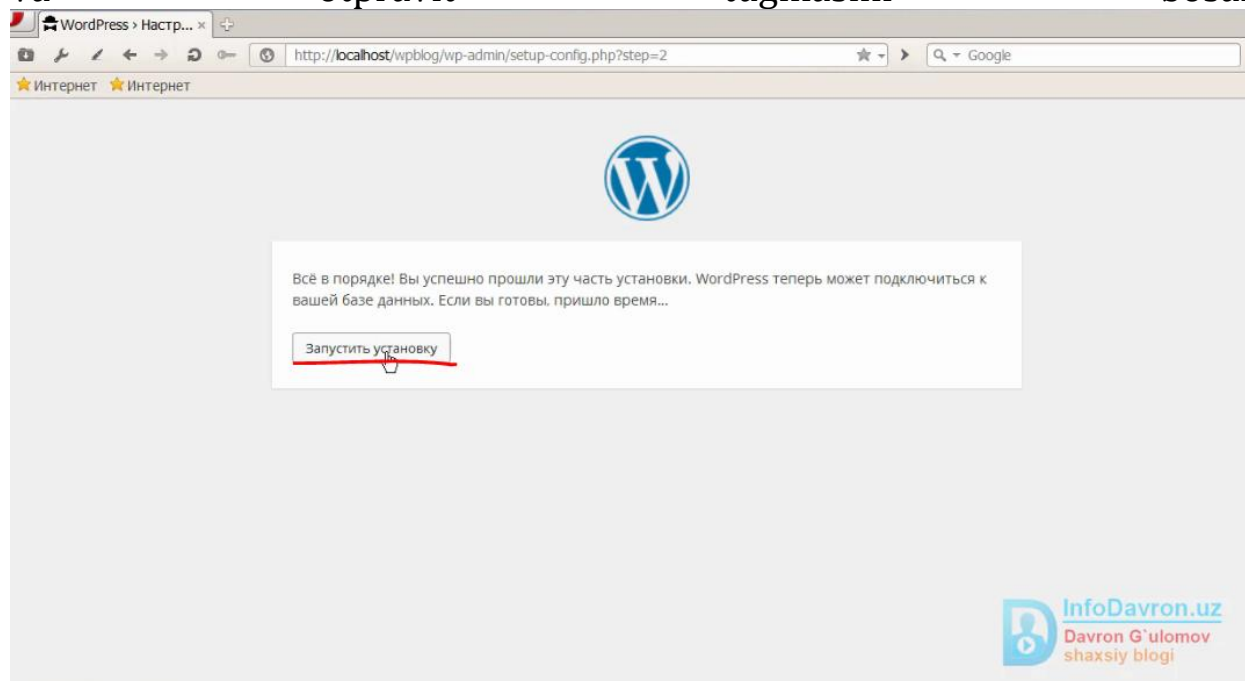
ana bo'ldi tayyor baza danniz ham yaratildi polzovotel ham yaratildi endi

yana saytimizga qaytamiz va login va parollarini yozib chiqamiz

va **otpravit** **tugmasini** **bosamiz**

bu yerda zapustit bosamiz va undan so`ng saytimizni nomi parole nazvaniyalari ko`rsatiladi. Biz internetda ishlamaganimiz uchun oddiy qilib

nom va parol beramiz va ustanovit wordpress tugmasini bosamiz

Opera 12.17 (1863): WordPress > Установка

WordPress > Устан... x

http://localhost/wpblog/wp-admin/install.php?language=ru_RU

Документ: 0%

Google

Интернет

Пожалуйста, укажите следующую информацию. Не переживайте, потом вы всегда сможете изменить эти настройки.

Название сайта

Имя пользователя
Имя пользователя может содержать только латинские буквы, пробелы, подчёркивания, дефисы, точки и символ @.

Пароль
Очень слабый
Важно: Этот пароль понадобится вам для входа. Сохраните его в надёжном месте.

Подтвердите пароль Разрешить использование слабого пароля

Ваш e-mail
Внимательно проверьте адрес электронной почты, перед тем как продолжить.

Приватность Разрешить поисковым системам индексировать сайт

InfoDavron.uz
Davron G'ulomov
shaxsiy blogi

va mana bu yerda ko`rib turibsiz o`zimiz kiritgan admin va parol undan so`ng voyti tugmasini bossak o`zi admin panelga kirishini so`raydi.

WordPress > Устан... x

http://localhost/wpblog/wp-admin/install.php?step=2

Интернет

Поздравляем!

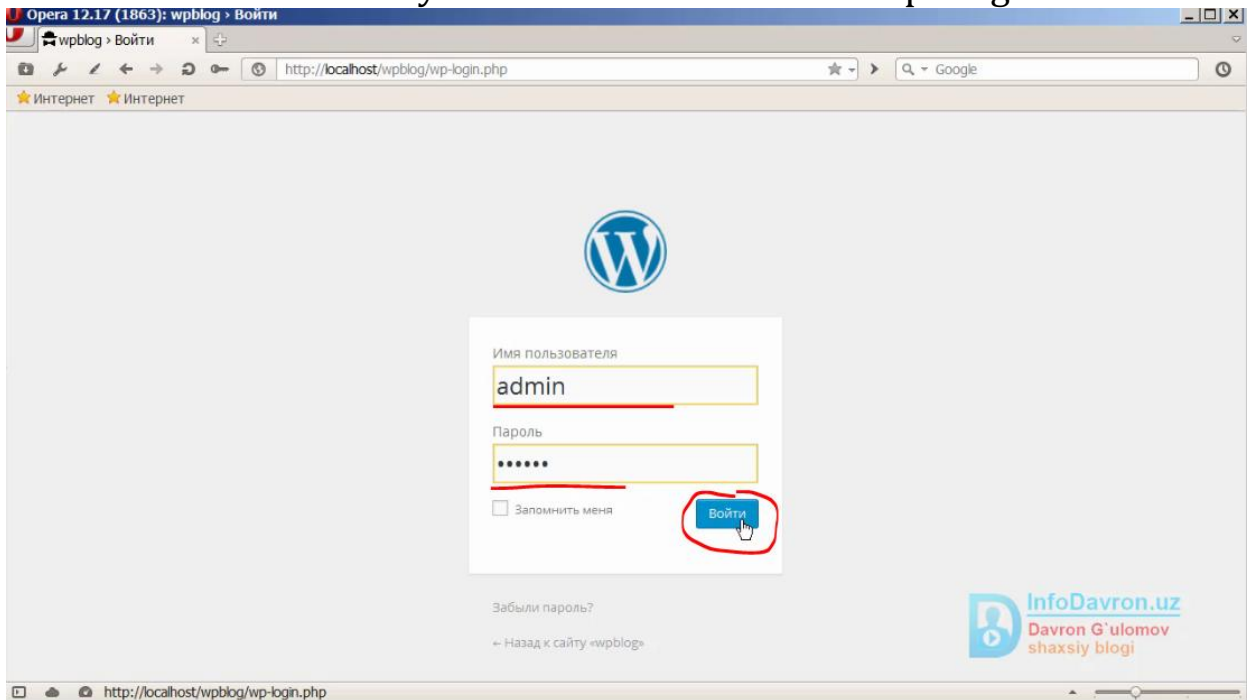
WordPress установлен. Ожидали больше шагов? Извините, что разочаровали :)

Имя пользователя

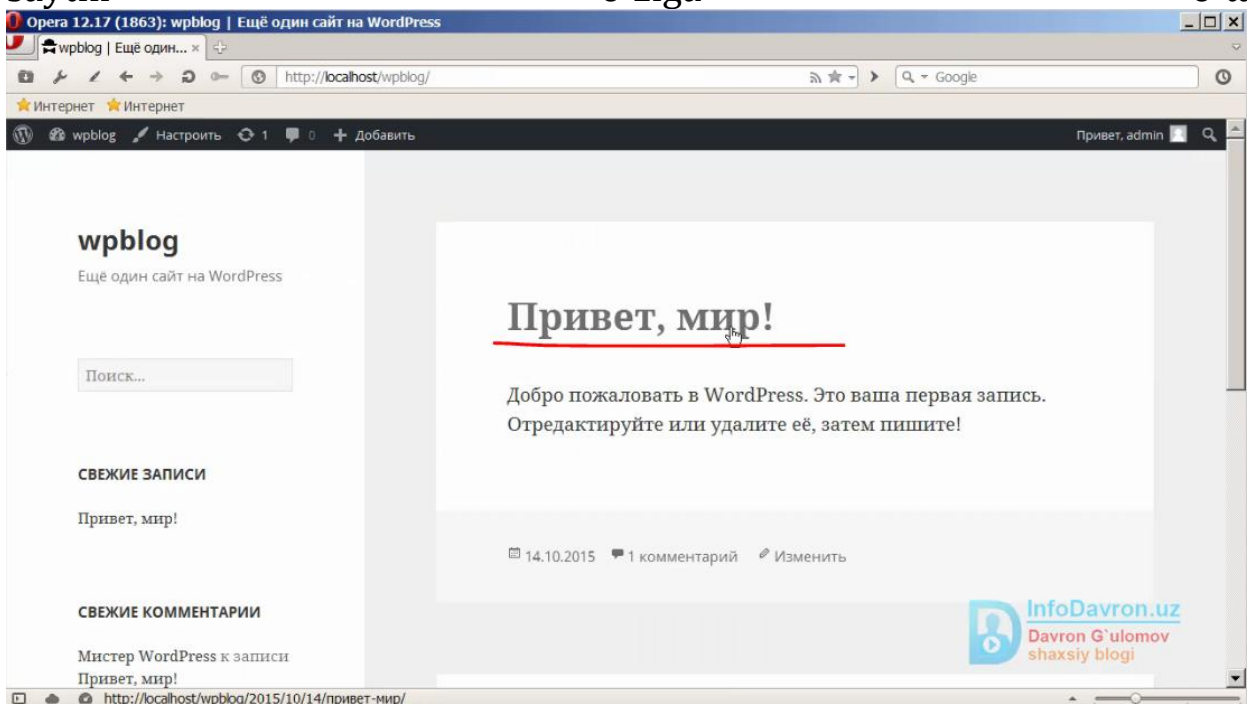
Пароль

InfoDavron.uz
Davron G'ulomov
shaxsiy blogi

xuddi mana bunday va mana admin panelga ham kirdi

bu yerga mana voytini bosamiz va saytimizni admin paneliga kiramiz va mana wordpresimizni admin paneli. Shunda agar pereyti sayt bossak saytni o`ziga o`tadi.

Bu hozir standart o`zini shablonida turibdi buni keyin bemaolol o`zgartirib olsak ham bo`ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. T. Stauffer. Sozдание web-stranits. Samouchitel. – «Piter», Sankt-Peterburg, 2003 г.
Источник: <http://refleader.ru/jgeqasmerotraty.html>
2. Xaitov F.N., Yusupov R.M., Botirov D.B., Sattarov A.R, Shukurov E.X. Web-texnologiyalar. Metodik qo`llanma. Jizzax, 2005 y.
Источник: <http://refleader.ru/jgeqasmerotraty.html>
3. Sayidova N.S. Web-texnologiyalar. Uslubiy ishlanmalar. Buxoro, 2010 y. PAGE
Источник: <http://refleader.ru/jgeqasmerotraty.html>
4. Абрамов С.А., Гнездилова Г.Г., Капустина Е.Н., Селюн М.И. Задачи по программированию. - М., "Наука", 1988.
5. Axmedov A., Tayloqov N. Informatika: Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik. - Toshkent: O_zbekiston, 2001. - 272 bet.

Mundarija

Kirish	3
Denwerni o`rnatish	5
Wordpressni o`rnatish	12
Foydalanilgan adabiyotlar	26

